

Makkai László

A Felsőoktatási és Tudományos Tanács története (1993–2012): tevékenysége, működésének elvei

BEVEZETÉS

A tanulmány célja, áttekinteni a Felsőoktatási és Tudományos Tanács működését, létrejöttétől megszűnéséig, bemutatni a leglényegesebb adatokat, tényeket, eseményeket, a szakmai tevékenységet, rávilágítani az összefüggésekre, megmutatni, elemezni és értékelni az eredményeket. Az áttekintés a leglényegesebb adatokra, momentumokra és összefüggésekre koncentrál, középpontba helyezve a szakmai megközelítést, de nem megkerülve a fontos történeti, politikai vagy személyi tényezőket sem.

A FELSŐOKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS TANÁCS A LÉTREJÖTTÉTŐL MEGSZŰNÉSÉIG

A Felsőoktatási és Tudományos Tanács (FTT) a magyar felsőoktatás alakításában, fejlesztésében, irányításában szerepet játszó, a felsőoktatási, a tudományos és a felhasználói szféra szakmai szempontjait egyeztető és megjelenítő testületként, az 1993-as törvényi létrehozását követően 1994-ben kezdte meg működését, amelyet 2012. február 29-ig, megszűnéséig folytatott.

A Felsőoktatási és Tudományos Tanács a rendszerváltozást követően, a demokratikus rendszer kiépítésével párhuzamosan, azzal összefüggésben jött létre, az akkori parlamenti szereplők egyetértésével, az érdekeltekkel való széles körű egyeztetéseket követően, a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvénynek megfelelően. A tanácsot az akkori Magyar Országgyűlés azzal a céllal hozta létre, hogy a magyar felsőoktatás átalakításával, fejlesztésével kapcsolatos döntéshozatalban – a politikai szereplők és a kormányzati tisztviselők mellett – szerepet kapjanak az érdekelt felsőoktatási és felhasználói szféra képviselői, hogy az oktatáspolitikai és közigazgatási kérdések szakmai szempontú megközelítésben is megmérettessenek, még a döntéshozatal előtt.

A felsőoktatási törvényt az elkövetkező években többször módosították, ezek során az FTT-re vonatkozó szabályok is változtak. Jelentősebb, átfogó, az FTT szerepét, feladatait nagyobb mértékben átalakító módosítások 1996-ban, 2000-ben, 2005-ben és 2008-ban voltak. Az eredetileg legfelsőbb szintű, háromoldalú érdekegyeztető és a hatósági jellegű egyedi döntés-előkészítő funkció először a felsőoktatás és a felsőoktatási tudományos kutatás legfelsőbb szakmai döntés-előkészítési, stratégia-alkotói szerepe, majd a területért

felelős miniszter közvetlen tanácsadói szerepe felé mozdult el. Az FTT szerepköre folyamatosan szűkült, befolyása gyengült, annak ellenére, hogy szakmai és szervezeti önállósága, autonómiája növekedett.

Talán nagy részben ennek is köszönhető, hogy a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény, igaz, hogy jogutódlással, de megszüntette a szervezetet. Jogutódjaként a Felsőoktatási Tervezési Testületet jelölte meg, ennek azonban nem határozott meg sem definíciót, sem feladatokat, sem jogállást. Sőt, a törvény vonatkozó fejezetében sem szerepeltette. Később kormányrendelet tűzött ki feladatokat, de a szervezeti kereteket nem határozta meg. A testület működésének biztosítását egy meg nem nevezett, a miniszter által a későbbiekben kijelölt szervezetre bízta. A jogutód FTT feladatai a kormányrendeletben jóval szűkebbek lettek, mint a Felsőoktatási és Tudományos Tanács törvényben megszabott feladatai bármikor is voltak. Működéséhez nem kapta meg a jogelőd önálló jogi személyiséggel bíró, közhasznú szervezeti hátterét, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézethez telepítette a minisztérium, átvéve a szervezeti tulajdont és a titkárság alkalmazottait. Ott azonban már nem alakult erre szervezeti keret, és a működtetés június hónappal el is került az intézettől.

Az FTT sorsának alakulásában döntő jelentőséggel bírt az egyes miniszterek és FTT elnökök személye, politikai hovatartozásuk, oktatáspolitikai nézeteik, hozzáállásuk, szerepfelfogásuk, habitusuk, s nem utolsósorban a miniszterek, az FTT-elnökök, a titkárság és az apparátusok viszonya, kapcsolatai.¹

Az FTT-vel összefüggő szabályozásban és a finanszírozásában nagy súllyal szerepelt a mindenkori gazdasági helyettes államtitkár, illetve a közigazgatási államtitkár álláspontja, befolyása. Valamelyest befolyással bírtak a mindenkori politikai államtitkárok is, elsősorban az aktuális felsőoktatás-politika érvényesítése tekintetében. Utóbbiak szerepe a koalíciós időszakok „vegyes” minisztériumában hangsúlyosabb volt. A minisztériumi apparátus szerepe szintén igen jelentős volt.

A Felsőoktatási és Tudományos Tanács elnöki posztját az 1994. februári megalakulástól 1994 júliusáig Mádl Ferenc töltötte be miniszterként. A további elnökök voltak: 1994–1995-ig Fodor Gábor miniszterként; 1995–1996-ig Magyar Bálint mint miniszter, illetve Dinya László a miniszter által megbízott elnökként; 1997–2000-ig Frenyó V. László; 2000–2003-ig Ficzer

¹ Az FTT meghatározásában és tevékenységében döntő befolyással bíró minisztériumi szereplők az alábbiak voltak: Mádl Ferenc művelődési és közoktatásügyi miniszter és Kubovics Imre felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár az Antall-kormány és a Boross-kormány időszakában (1993–1994), Fodor Gábor művelődési és közoktatásügyi miniszter és Csirik János, majd Papp Lajos felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár a Horn-kormány ideje alatt (1994–1996), Magyar Bálint művelődési és közoktatásügyi miniszter és Dinya László felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár a Horn-kormány alatt (1996–1998), Pokorni Zoltán (1998–2001), majd Pálincás József oktatási miniszter (2001–2002), Kiss Ádám felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár az Orbán-kormány idejében, Magyar Bálint oktatási miniszter és Mang Béla felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár a Medgyessy-, majd a Gyurcsány-kormány alatt (2002–2006), Hiller István oktatási és kulturális miniszter és Manherz Károly felsőoktatásért felelős szakállamtitkár a Gyurcsány- és a Bajnai-kormány időszakában (2006–2010), Réthelyi Miklós miniszter a Nemzeti Erőforrás Minisztérium élén, valamint Dux László felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár a második Orbán-kormány működésének első felében (2010–2012).

Lajos; 2003–2006-ig Bazsa György, majd lemondása miatt 2006–2007-ben időszakosan újra Ficzer Lajos; 2007–2010-ig Mang Béla; 2010-től a 2012-tes megszűnésig Jávor András, aki nem kapta meg az elnöki pozícióra szóló miniszterelnöki kinevezését, így végig csak megbízott elnökként működhetett.

A titkárság szakmai vezetését Rozsnyai Márta titkár (1994–1997), majd Várkonyi András főtitkár (1997–2012), illetve Makkai László helyettes titkár, majd főtitkár-helyettes (1994–2012) alkották.

A FELSŐOKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS TANÁCSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁS

Az FTT definícióját, feladatait, összetételét, működésének főbb szabályait törvény, illetőleg miniszteri vagy kormányrendelet határozta meg. Ezek legfőképpen az alábbiak voltak:

- 1993. évi LXXX. törvény a felsőoktatásról;
- 1996. évi LXI. törvény a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosításáról;
- 1999. évi LII. törvény a felsőoktatási intézményhálózat átalakításáról, továbbá a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosításáról;
- 2000. évi XCVII. törvény a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosításáról;
- 2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról;
- 1997. évi CLVI. törvény a közhasznú szervezetekről 2. § (1) h);
- 2006. évi LXXIII. törvény a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény módosításáról;
- 2007. évi CXLI. törvény a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény módosításáról;
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról;
- 15/1997. (III. 12.) MKM rendelet, a Felsőoktatási és Tudományos Tanács szervezetéről, működéséről és megválasztásának rendjéről;
- 34/2000. (XII. 27.) OM rendelet a Felsőoktatási és Tudományos Tanács szervezetéről, működéséről és megválasztásának rendjéről szóló 15/1997. (III. 12.) MKM rendelet módosításáról;
- 68/2006. (III. 28.) Korm. rendelet a Felsőoktatási és Tudományos Tanácsról.

Kiseb problémát jelentett, hogy a 2005-ös új felsőoktatási törvény 2006. március 1-jei hatálybalépését a kormányrendelet csak július 1-jével követte, így a köztes időszakban az új törvény és a régi rendelet részben nem felelt meg egymásnak.

Az FTT-re vonatkozó egyes jogszabályok változtatásai előtt az FTT rendre kialakította és határozatba foglalta véleményét, javaslatait, amelyeket a jogalkotók egyre inkább csak kis részben, vagy egyáltalán nem vettek figyelembe. Ennek részletes elemzése meghaladja e dolgozat kereteit. Folyamatosan működött és az évek során egyre erősebben érvényesült az a minisztériumi beidegződés, amely megpróbálta az egyes tervezetek szövegét minél hosszabb ideig, lehetőleg a benyújtásig titokban tartani. Az FTT rendszerint a rá vonatko-

zó előterjesztéseknek valamely korai változatát kapta meg, arról alkotott véleményt. Ezután az igazgatás útjain több, sokszor lényegi változtatásokon ment át. A törvényjavaslatok esetében volt némi lehetőség módosító indítványok kezdeményezésére képviselőknél vagy az illetékes bizottságnál, kormányrendeletek vagy miniszteri rendeletek esetében csak a megjelenéskor derült ki, hogy melyek lettek a szabályok, és ezek mennyire felelnek meg az FTT által korábban megfogalmazottaknak.

Az 1997-es rendeletről kezdve az FTT jogszabályban nem rendezett működési szabályairól az FTT Szervezeti és Működési Szabályzata rendelkezett. Az FTT SZMSZ-ét az e rendelet szerint megválasztott testület tevékenységének megkezdésétől számított két hónapon belül meg kellett alkotni, és meg kellett küldeni a miniszternek. A rendelet kimondta, hogy ha a miniszter harminc napon belül a szabályzat ellen kifogást nem emel, a szabályzat hatályba lép.

1998-ban a Felsőoktatási és Tudományos Tanács megalkotta, majd a miniszter jóváhagyta az FTT első SZMSZ-ét. Ebben szerepelt – a jogszabályi rendelkezéseken túl – a tanács székhelye, postacíme, valamint a tanács tagjainak jogai és kötelezettségei; az éves munkaterv; a tanács ülésének összehívása; az ülés előkészítése és vezetése; a döntéshozatal és azon belül a határozatképesség; a határozat; a dokumentálás; az elnök feladat- és hatásköre; a bizottságok feladata, tevékenysége, hatásköre, működése; a szakbizottságok szervezete, összetétele; szervezeti kérdések; a titkárság jogállása, szervezete; az FTT gazdálkodása; a díjazás és a költségtérítés szabályai.

A szabályzat mellékletét képezték a szakbizottságok ügyrendje, valamint a Titkárság dolgozóinak feladatköre, hatás- és jogköre, felelőssége.

2001-ben az SZMSZ-t a tanács módosította. Ezt részben a jogszabályi változások, részben a tapasztalatokból adódó változtatási igény indokolták. Tárgykörei a következők voltak: a tanács feladata, hatásköre és felügyelete; a tanács feladatainak ütemezése; a tanács szervezeti felépítése; a tanács tagjainak megválasztása, összeférhetlenségi szabályok; a tanács tagjainak jogai, kötelezései; a tanács ülése – és ezen belül – általános szabályok; az ülés összehívása, előkészítése, vezetése, a határozathozatal, a határozatképesség, az emlékeztető. Ezek mellett az elnök, az Elnöki Értekezlet, az FTT bizottságai, ezen belül általános szabályok, a bizottság feladata, működése, a szakbizottságokra és az eseti bizottságokra vonatkozó speciális szabályok, a munkacsoport, a témafelelős, az FTT szakértői köre. A Titkárság tekintetében az SZMSZ szabályozta annak jogállását, szervezetét, feladatait, a tájékoztatással, a koordinációval összefüggő speciális feladatait. Az FTT gazdálkodásával összefüggésben meghatározta a kapcsolódó szervezetek közötti megállapodásokat, a költségvetés tervezését, a tagok és a tisztségviselők díjazását, a tiszteletdíj és költségtérítés mértékét, a kifizetések módját.

2006-ban, tekintettel elsősorban a jelentős jogszabályi változásokra és az új FTT testület megalakulására, az SZMSZ-t a tanács átdolgozta és 147/2006/04/19. számú határozatával elfogadta. Az július 1-jétől lépett hatályba, miután Magyar Bálint miniszter június 8-án elfogadta. E szabályzatban szerepelt az FTT-nek mint önálló jogi személyiségű, kiemelten közhasznú szervezetnek jogállása, szervezete és adatai. Ezt követte a

testület létrejötte, tagsága és működése, ezen belül az elnökválasztási szabályok, az összeférhetlenségi szabályok, a tag jogai, kötelességei, általános ügyrendi szabályok, az ülés összehívása, előkészítése, vezetése, a határozathozatal, az emlékeztető. Az elnökről külön fejezet rendelkezett. Az FTT bizottságairól szóló fejezeten belül a feladat, működés és speciális szabályok szerepeltek. Ezt követték a munkacsoport- és témafelelős, valamint a szakértői névjegyzék fejezetei. A titkárság fejezete foglalkozott a felépítéssel, a feladatokkal, a főtitkár feladataival, felelősségével és jogkörével, illetve az FTT honlapjával. Külön fejezetben szerepelt a Felügyelő Bizottság, az éves beszámoló és a közhasznúsági jelentés, az FTT gazdálkodása, azon belül általános szabályok, a díjazás és a költségtérítés. Végül az átmeneti és záró rendelkezések következtek.

2007-ben, miután megalakult az új FTT testület, és megválasztotta elnökét, a Tanács ismételten módosította az SZMSZ-t. A szabályzat szerkezetében és tartalmában lényegi változás nem történt, főként a megfogalmazás, a sorrendiség tekintetében módosítottak. Kisebb változtatások főként a tagok kötelességeit, az üléseket, a bizottságokat érintették. Kikerült a szabályzatból a munkacsoport- és témafelelős, valamint az átmeneti rendelkezések. Ehhez a felsőoktatási és jogi szakterület véleményt fűzött. A kapcsolódó egyeztetés és a megfelelő átdolgozás a következő év elejére húzódott át. A tanács a korrigált változatot az év első testületi ülésén hagyhatta jóvá. A vezetés a minisztériumi egyeztetések során, több helyen pontosította és néhány kiegészítéssel látta el az SZMSZ-t, majd a korrigált változatot 1/2008/2/13. sz. egyhangú határozatával fogadta el a testület. Ezt követően a miniszter jóváhagyta azt.

Az FTT alapadatait, jogállását, székhelyét, tevékenységi köreit, vállalkozási, befektetési tevékenységét és gazdálkodását a 12952/2006 számú – a miniszter által kiadott – Alapító Okirata rögzítette.

A FELSŐOKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS TANÁCS DEFINÍCIÓJA

A felsőoktatásról szóló 1993. LXXX. törvényben „...a Felsőoktatási és Tudományos Tanács (a továbbiakban: Tanács) a felsőoktatással és a tudományos kutatással kapcsolatos feladatok ellátását segítő, javaslattevő, döntés-előkészítő és véleményező testület...”.

1993-ban, Mádl Ferenc minisztersége idején a központi irányítás kötöttségéből kitörni szándékozó felsőoktatási szereplők és a piacgazdaságot kiépíteni szándékozó gazdasági szféra képviselőinek érdekérvényesítő ereje jelentős volt, ami a törvényben is megmutatkozott. Az oktatási kormányzat a külső beleszólás lehetőségének biztosítása terén őszintének mutatkozott, és engedékenynek bizonyult. Így a definícióban a tanács a politika és az igazgatás felett állt, független, autonóm, és szakterületén valamennyi ügyben országos kompetenciával bírt.

A Felsőoktatási és Tudományos Tanács definíciójának megfogalmazásában, a vonatkozó törvénymódosítások alkalmával a döntéshozók több kisebb vagy nagyobb változtatást hajtottak végre. E változtatások mögött, lényegét tekintve az húzódott meg, hogy az aktuális felsőoktatási kormányzat meghatározó szereplői más-más jellegű és jelentőségű szerepet

szántak, más hangsúlyokat kívántak adni a felsőoktatás alakításában a szakmai szempontú megítélésnek, a politikai és igazgatási szférán kívüli szereplőknek, a köztes szervezeteknek, a felsőoktatási testületeknek. Ezt nemcsak a feladatok és a hatáskör tekintetében, hanem a definiálásban is érvényre kívánták juttatni.

Az 1996-ban módosított törvényben „...a Felsőoktatási és Tudományos Tanács (FTT) a művelődési és közoktatási miniszter felsőoktatással és tudományos kutatással kapcsolatos feladatainak ellátását segítő, javaslattevő, döntés-előkészítő és véleményező testülete, feladatait a felsőoktatás legfelsőbb szakmai testületeként, önálló döntéshozatali joggal valósítja meg...”.

Az 1996-os törvénymódosítás a kormányváltást követően, Magyar Bálint első minisztersége idején született, és a változtatásokról egyeztetések zajlottak a minisztériumi vezetés és az FTT akkori képviselői között. Tekintettel arra a különleges helyzetre is, hogy az FTT elnöke a törvény szerint a miniszter volt, Magyar Bálint e szerepet a felsőoktatásért felelős helyettes államtitkárhoz, Dinya Lászlóhoz delegálta. A tárgyalások eredményeképpen ugyan csökkent az FTT presztízse, a lényegileg országos hatókörből csak a miniszterhez kötődő szerepkörre korlátozódott, de a definícióban biztosították legfelsőbb szakmai szerepét és függetlenségét az önálló döntéshozatali jog deklarálásával. Ekkor került az FTT élére a miniszter helyett a tagok által maguk közül választott elnök, ami szintén az autonómiát erősíteni hivatott döntés volt. A miniszterhez való kötöttség azonban a gyakorlatban mégis a korábbi szerep súlyának és terjedelmének fokozatos csökkenését eredményezte, különösen a későbbiekben.

Az 1998-ban bekövetkezett kormányváltást követően az önállóvá vált oktatási tárca – élén Pokorni Zoltán miniszterrel – újabb törvénymódosítást hajtott végre, így a többször módosított törvényben az FTT definíciójából kikerült az, hogy a legfelsőbb szakmai testület és az önálló döntéshozatali jog. 2000 második felére az FTT már csak az oktatási miniszter – felsőoktatással és tudományos kutatással kapcsolatos feladatainak ellátását segítő – javaslattevő, döntés-előkészítő és véleményező testülete lett.

Nyilvánvaló, hogy itt egy más kormányzati filozófia, más minisztériumi vezetés és apparátus a külső szereplők befolyását minél kisebbre kívánta szorítani. Belejátszott ebbe az a tény is, hogy a kormányváltás idején az FTT akkori nagy befolyású elnöke, Frenyó V. László, aki az FTT hangsúlyos szerepét és függetlenségét képviselte beépítve azt gyakorlatba is, és az új minisztériumi vezetés között a viszony nem volt felhőtlen. Az ellentét nem politikai természetű volt, hanem konkrét ügyek kapcsán kialakult konfliktusokból, szakmai véleménykülönbségekből adódott.

A 2005-ben alkotott új törvényben a Felsőoktatási és Tudományos Tanács az oktatási miniszter – a felsőoktatás fejlesztési, finanszírozási és kutatás-fejlesztési kérdéseiben – döntés-előkészítő, véleményező és javaslattevő független szakértői testülete.

Itt a definícióba visszakerült a függetlenség és bekerült a szakmaiság deklarálása. Mindez nagyban köszönhető annak, hogy Gyurcsány Ferenc, aki akkortájt váltotta Medgyessy Pétert a miniszterelnöki székben, az érdekelt felek széles körű megegyezéséhez kötötte a törvény parlamenti elfogadását. A megegyezés a felsőoktatási testületek elnökei és a tárcavezetés

között jött létre. Bazsa György FTT-elnökként fontosnak ítélte a függetlenség és szakmaiság deklarációját, így nyilvánvalóan ehhez a feltételhez is kötötte jóváhagyását. Abban az időszakban bizonyos koalíciós feszültség is érezhető volt ezen a területen, így az MSZP kötődésű elnök megpróbálta az SZDSZ-es miniszter FTT-re gyakorolt befolyását valamelyest csökkenteni, s ezt a definícióban is biztosítani.

A 2007-ben módosított törvényben a Felsőoktatási és Tudományos Tanács a miniszter – a felsőoktatás fejlesztési, finanszírozási és kutatás-fejlesztési kérdéseiben – döntés-előkészítő, véleményező és javaslattevő független szakértői testületként jelent meg, tehát lényegi változást ez a módosítás a definíció tekintetében nem hozott. Ez érthető, hisz az a Hiller István került a miniszteri székbe, aki a korábbi megegyezésnél is szerepet játszott az MSZP képviselőjében.

AZ FTT-VEL KAPCSOLATOS FŐBB KORMÁNYZATI KÖTELEZETTSÉGEK

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvényben szerepelt, hogy a kormány határozza meg a Felsőoktatási és Tudományos Tanács szervezetének és működésének általános szabályait, a miniszterelnök bízza meg a Felsőoktatási és Tudományos Tanács tagjait.

Azt is meghatározta, hogy „...a művelődési és közoktatási miniszter a felsőoktatással kapcsolatos állami feladatai körében ellenőrzi az állam által rendelkezésre bocsátott eszközök felhasználásának hatékonyságát és jogszerűségét, a Felsőoktatási és Tudományos Tanáccsal együttműködve kialakítja az ellenőrzés szervezetét és megszervezi az ellenőrzés eredményeinek – a vizsgált intézmény állásfoglalásainak is helyt adó – nyilvánosságra hozatalát...”. Ez az együttműködési kötelezettség azonban nem valósult meg a gyakorlatban.

A miniszter a kormány számára készített előterjesztéseiben minden olyan, a tanács működési köréhez tartozó kérdésben, amelyben javaslata eltért a tanács állásfoglalásától, azt köteles volt indokolni, az előterjesztéshez csatolva e testület véleményét is. Hogy ez megvalósult-e, nem jutott a tanács tudomására.

Az 1996-os törvénymódosításba bekerült, hogy a felsőoktatási intézmények – az intézményben folyó sajátos képzési tevékenységgel összefüggésben – a Felsőoktatási és Tudományos Tanács véleménye alapján, a művelődési és közoktatási miniszter engedélyével fenntarthatnak közoktatási intézményt, de ilyen engedélyt az FTT-től nem kértek.

Az a szabály csak részben érvényesült, hogy a Művelődési és Közoktatási Minisztérium költségvetési javaslatát az FTT állásfoglalását is figyelembe véve terjeszti elő, mivel a költségvetéssel kapcsolatos politikai, illetve közigazgatási egyeztetési folyamat sajátossága ezt nem mindig tette lehetővé, s erre nem is volt határozott minisztériumi szándék.

Nem vált rendszeres gyakorlattá az sem, hogy a művelődési és közoktatási miniszter a felsőoktatással kapcsolatos állami feladatai körében az FTT állásfoglalása alapján nyújtja be a kormányhoz a felsőoktatás éves költségvetési beszámolóját és támogatásának tervét.

Előbbivel szemben az állami felsőoktatási intézményben kar létesítése és megszüntetése, nem állami felsőoktatási intézményben kar létesítésének és megszüntetésének elismerése tekintetében a művelődési és közoktatási miniszter az FTT javaslatára tette meg előterjesztését a kormánynak, de volt rá példa, hogy felülbírálta a tanács döntését.

Ha a művelődési és közoktatási miniszter előterjesztésében vagy döntésében eltért az FTT állásfoglalásától, köteles volt azt indokolni. Ilyenre néhány esetben sor került.

A miniszter a törvénymódosításnak megfelelően, az FTT (valamint a MAB) állásfoglalása alapján, engedélyezte az alapképzésben és a szakirányú továbbképzésben szak indítását, illetőleg vonhatta vissza az engedélyt, illetve döntött a különféle képzési szintek első évére felvehető államilag finanszírozott hallgatói létszámról, annak intézmények közötti megosztásáról, és a nem állami felsőoktatási intézményeknek adható megbízásról.

A miniszter – szemben a törvényi előírással – az állam által rendelkezésre bocsátott eszközök felhasználásának hatékonyságát és jogszerűségét nem az FTT-vel együttműködve ellenőrizte, az ellenőrzés szervezetének kialakításában és az ellenőrzés eredményeinek – a vizsgált intézmény állásfoglalásának is helyt adó – nyilvánosságra hozatalában az FTT nem kapott szerepet.

A miniszter e törvényi előírás szerint rendeletben szabályozta az FTT szervezetét, működésének alapelveit.

A törvénymódosítást követő, 1997-es rendeletben szerepelt, hogy az FTT Titkársága és az Országos Kredittanács közötti összehangolt működés feltételeinek megteremtéséről a miniszter gondoskodik, azonban a működés összehangolását célzó kezdeményezés vagy utasítás nem érkezett egyik testülethez sem.

A másik hasonló rendelkezés sem valósult meg, mely szerint a miniszter a felsőoktatási kuratóriumok tevékenységének prioritásait meghatározó éves irányelveinek kialakításakor az FTT álláspontját meghallgatva dönt.

E rendelet azt is kimondta, hogy az egyes jogszabálytervezeteket olyan időpontban kell az FTT testületi ülése elé terjeszteni, hogy annak véleménye a döntéshozatalt érdemben befolyásolhassa. Ez számos esetben nem érvényesült, mivel az előterjesztések az államigazgatási eljárásnak egy kései szakaszában kerültek a tanács elé, illetve a tanács és a minisztérium eljárási rendjét nem sikerült megfelelően összehangolni.

Az FTT tájékoztatást kérhetett az előterjesztés döntésre benyújtott végső változataról, de ez sem volt gyakorlat.

Az FTT tagjainak megbízólevelét már nem a miniszterelnök, hanem a miniszter adta ki, ami az FTT szférán belüli presztízsét csökkentette. Erre különösen a professzorok voltak érzékenyek, ezért ezt a változtatást rossz néven vették.

A 2000. évi törvénymódosításnak megfelelően, az oktatási miniszter, a felsőoktatással kapcsolatos állami feladatai körében az FTT képzési szakirányok fejlesztéséről kialakított véleménye figyelembevételével engedélyezte alapképzésben szak indítását, illetőleg vonhatta vissza az engedélyt. Utóbbival kapcsolatos előterjesztést az FTT nem tárgyalta.

Hasonlóképpen az FTT állásfoglalása alapján döntött a különféle képzési szintek első évére felvehető államilag finanszírozott hallgatói létszámról, annak szakok, szakcsoportok és intézmények közötti megosztásáról.

A vonatkozó MKM rendeletben és a 2000. évi módosításában is szereplő azon szabály, mely szerint az egyes jogszabálytervezeteket olyan időpontban kell az FTT testületi ülése elé terjeszteni, hogy annak véleménye a döntéshozatalt érdemben befolyásolhassa, a gyakorlatban egyre inkább csak elvétve valósult meg, mivel az FTT üléseinek időpontjai és a minisztériumi apparátus munkarendje az ottani határidőkkel jelentősen eltértek egymástól. Az FTT általában minden hónap második szerdáján tartott ülést, ehhez a minisztérium nem tudott vagy nem kívánt alkalmazkodni.

Az a szabály, hogy az OM felsőoktatásért felelős vezetője az előterjesztés döntésre benyújtott végső változatát tájékoztatásul megküldi az FTT-nek úgy került át a rendszeres gyakorlatba, hogy a közigazgatási államtitkár az FTT elnökétől kért rendszeresen véleményt a tervezetekről a közigazgatási egyeztetés időszakában.

A 2005. évi törvényben már az szerepelt, hogy az oktatási miniszter döntéseire – az e törvényben meghatározott esetekben – beszerzi a Felsőoktatási és Tudományos Tanács véleményét, ami nagy részben meg is történt.

A tanács tagjait és elnökét – az oktatási miniszter előterjesztésére – ismét a miniszterelnök bízta meg három évre.

Az FTT új szervezeti és működési szabályzatot készített, melyet az oktatási miniszter hagyott jóvá.

A tanács megalakításával, működésével, a tagsággal kapcsolatos összeférhetlenséggel, a tagság megszűnésével, feladatainak ellátásával, titkárságának működésével összefüggő kérdéseket, továbbá a szakértői névjegyzék összeállításának rendjét a kormányrendeletben határozta meg.

Az FTT felett az oktatási miniszter gyakorolhatott – a kormány által meghatározottak szerint – törvényességi ellenőrzést.

Az Oktatási Minisztérium megállapodás alapján támogatást adhatott különösen a Felsőoktatási és Tudományos Tanács működéséhez. A 127. § (3) bekezdés b)–d) pontjában meghatározott jogcímen biztosított támogatások együttes összegének hét tized ezrelékét kellett volna megtervezni (a felsőoktatás normatív költségvetési támogatásának képzési-, tudományos célú és fenntartói része), de ez nem valósult meg.

Az e törvényt módosító 2006. évi LXXIII. törvény alapján a Felsőoktatási és Tudományos Tanács alapító okiratát az oktatási és kulturális miniszter adta ki, a tanácsot a regisztrációs központ hivatalból vette nyilvántartásba, szervezeti és működési szabályzatát az oktatási és kulturális miniszterrel ismételten jóvá kellett hagyatni.

A 2006-os kormányrendelet szabályozta a miniszter törvényességi ellenőrzésének kereteit, mely szerint azt vizsgálhatta, hogy az FTT a felsőoktatási törvényben és e rendeletben meghatározottak szerint működik-e, és a jogkörét a jogszabályokban biztosítottak szerint gyakorolja-e. Ha esetleges jogsértést tapasztal, a miniszternek törvényességi ellenőrzési jogkörében – megfelelő határidő biztosításával – fel kellett hívnia az FTT-t a jogszabálysér-

tés megszüntetésére, illetve arra, hogy a jogszabályokban foglalt kötelezettségeinek tegyen eleget. Az FTT a felhívásban foglaltakat köteles volt megvizsgálni, és a kitűzött határidőn belül álláspontjáról a minisztert tájékoztatni. Ilyen eljárásra nem került sor.

AZ FTT FELADATAI

Az eredeti, 1993-ban született törvényben az Felsőoktatási és Tudományos Tanács feladatait az alábbiakban határozták meg a törvényalkotók:

„A Tanács működési körében

- a) kidolgozza és folyamatosan korszerűsíti a felsőoktatás és a felsőoktatási intézményekben folyó tudományos kutatás államilag kiemelt fejlesztési programjait;
- b) állást foglal a felsőoktatási, illetőleg a felsőoktatási intézményben folyó kutatási tevékenységet érintő valamennyi országos, az állam által finanszírozott pályázat kiírásának feltételeiről és végrehajtásáról;
- c) állást foglal az állami felsőoktatási intézmények, továbbá állami felsőoktatási intézményben karok létesítéséről, megszüntetéséről, alapképzésben szakok indításáról;
- d) állást foglal nem állami felsőoktatási intézmény tekintetében az állami hozzájárulás megadásáról, az állami elismerés visszavonásáról;
- e) állást foglal a felsőoktatási költségvetésről és a költségvetési támogatások elosztásáról, véleményezi a költségvetés végrehajtásáról szóló éves beszámolót;
- f) évenként állást foglal a hallgatói létszám alakulásának elveiről, és javaslatot tesz a központi költségvetésből szakterületenként finanszírozott hallgatólétszámról;
- g) javaslatot tesz a hallgatói támogatások összegére;
- h) állást foglal az alapképzésben és a szakirányú továbbképzésben a képesítési követelményekről, valamint szakok alapításáról és megszüntetéséről;
- i) állást foglal a felsőoktatási intézményhálózat alakításáról;
- j) ajánlásokat dolgoz ki a felsőoktatási intézmények részére a kormányzati szervek vagy felsőoktatási intézmények kezdeményezése alapján;
- k) javaslatot tesz a felsőoktatással, illetőleg a felsőoktatási intézményben folyó kutatással kapcsolatos bármely tárgyban...”

Az 1996-ban módosított törvényben az FTT feladatai az alábbiak szerint alakultak:

„Az FTT a felsőoktatás legfelsőbb szakmai testületeként

- a) kidolgozza a felsőoktatás intézmény- és szakképzési rendszerének fejlesztésére, korszerűsítésére vonatkozó koncepciót;
- b) állást foglal a felsőfokú szakemberképzés állami támogatásának, a támogatási rendszer korszerűsítésének elveiről;
- c) kidolgozza a teljesítménymutatók felsőoktatás területén érvényesítendő rendszerét;
- d) munkaerő-piaci előrejelzések, az elhelyezkedési statisztikai adatok és a felsőoktatásba jelentkezők szakterületi megoszlása alapján készített szakterületi prioritások kidolgozásával állást foglal a hallgatói létszám középtávú fejlesztésének elveiről;

- e) kialakítja a felsőoktatás területén a Művelődési és Közoktatási Minisztérium fejezetében finanszírozott tudományos kutatások kiemelt fejlesztési programjainak prioritási szempontjait, összehangolva más országos kutatási programokkal;
- f) önálló javaslatokat dolgoz ki a felsőoktatással kapcsolatos bármely tárgyban;
- g) ajánlásokat dolgoz ki a felsőoktatási intézmények részére a kormányzati szervek vagy felsőoktatási intézmények kezdeményezése alapján.

Az FTT a miniszter döntés-előkészítő testületeként

- a) véleményezi állami felsőoktatási intézmény, felsőoktatási szövetség és ennek tagintézményei, továbbá a karok létesítésére, megszüntetésére vonatkozó kérelmeket;
- b) állást foglal nem állami felsőoktatási intézmény tekintetében az állami elismerés megadásáról, illetőleg visszavonásáról;
- c) állást foglal az alapképzési és szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeiről és az alapképzési szakok indításáról;
- d) véleményt nyilvánít a felsőoktatás költségvetéséről, illetve a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolóról;
- e) véleményt nyilvánít az évenként felvehető államilag finanszírozott hallgatólétszámról és annak megosztásáról;
- f) véleményt nyilvánít a felsőoktatás területén a kutatási tevékenységet érintő valamennyi országos, állam által finanszírozott pályázat kiírásának feltételeiről és végrehajtásáról...”.

A vonatkozó MKM rendelet további feladatokat határozott meg, illetve feladatokat pontosított. E szerint „...az FTT a kreditrendszer bevezetésével kapcsolatos álláspontjának kialakításához az Országos Kredittanács, illetve az Országos Kredittanács Irodája szakértőinek közreműködését veszi igénybe. Az Országos Kredittanács Irodája az FTT munkatervének figyelembevételével szervezi tevékenységét. A Felsőoktatás Fejlesztési Alapprogramok Irodája feletti törvényességi felügyelet ellátásában az FTTó oly módon működik közre, hogy ha olyan eljárást tapasztal, amely a jogszabályokkal, illetve az Iroda szabályzataival ellentétes működésre utal, törvényességi vizsgálatot kezdeményez a Miniszternél. A törvényességi felügyelet feltételeinek biztosítása érdekében az FTT egy, a testület által megválasztott tagját a FEFA kuratóriumi üléseire meg kell hívni. Kérésére az Iroda tevékenységéről minden szükséges tájékoztatást köteles megadni. Ha az FTT stratégiai jelentőségű állásfoglalásaitól eltérő gyakorlatot tapasztal a kuratórium tevékenységében, úgy a működés összhangjának helyreállítása érdekében közvetlenül a FEFA elnökéhez fordulhat, illetőleg javaslatot tehet a Miniszternek arra, hogy vizsgálja meg a FEFA döntés-előkészítő tevékenységét. A Felsőoktatási Pályázatok Kuratóriumai az FTT tevékenységi körüket érintő, Miniszter által nyilvánosságra hozott stratégiai jelentőségű állásfoglalásait működésük irányvonalát alapjaiban meghatározó dokumentumokként figyelembe veszik. A Felsőoktatási Pályázatok Kuratóriumai az FTT tevékenységi körüket befolyásoló állásfoglalásainak kialakítása során az FTT felkérésére véleményt nyilvánítá-

nak. Az FTT elnöke a kuratóriumok elnökeiktől tájékoztatást kérhet mindazon kérdésekben, amelyek az FTT tevékenységét érintik...”.

A rendelet e szabályai azonban a gyakorlatban nem valósultak meg. Ezek szükségességét, indokoltságát a gyakorlat nem igazolta.

2000-ben a törvénymódosítás az alábbiak szerint változtatott a feladatok meghatározásán:

„Az FTT az oktatási miniszter tanácsadó testületeként

- a) véleményezi a felsőoktatás intézmény- és szakképzési rendszerének fejlesztésére, korszerűsítésére vonatkozó koncepciót;
- b) állást foglal a felsőfokú szakemberképzés állami támogatásának, a támogatási rendszer korszerűsítésének elveiről;
- c) véleményezi a teljesítménymutatók felsőoktatás területén érvényesítendő rendszerét;
- d) munkaerő-piaci előrejelzések, az elhelyezési statisztikai adatok és a felsőoktatásba jelentkezők szakterületi megoszlása alapján készített szakterületi prioritásokat véleményezi és állást foglal a hallgatói létszám középtávú fejlesztésének elveiről;
- e) véleményezi a felsőoktatás területén az Oktatási Minisztérium fejezetében finanszírozott tudományos kutatások prioritási szempontjait, összehangolva más országos kutatási programokkal;
- f) javaslatokat dolgoz ki a felsőoktatással kapcsolatos bármely tárgyban;
- g) ajánlásokat dolgoz ki a felsőoktatási intézmények részére a kormányzati szervek vagy felsőoktatási intézmények kezdeményezése alapján.

Az FTT az oktatási miniszter felkérésére

- a) véleményezi állami felsőoktatási intézmény, továbbá a karok létesítésére, megszüntetésére vonatkozó kérelmeket;
- b) állást foglal az alapképzési és szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeinek és az alapképzési szakok indításának elveiről;
- c) véleményt nyilvánít a felsőoktatás költségvetéséről, illetve a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolóról;
- d) véleményt nyilvánít az évenként felvehető államilag finanszírozott hallgatólétszámról és annak megosztásáról;
- e) véleményt nyilvánít a felsőoktatás területén a kutatási tevékenységet érintő valamennyi országos, állam által finanszírozott pályázat kiírásának feltételeiről és végrehajtásáról...”.

A vonatkozó miniszteri rendelet módosítása kimondta, hogy az FTT-nek a tevékenységéről évente beszámolót kellett készítenie, melyet véleményezésre a tagjait megválasztó szervezeteknek küldött meg. A szervezetek a munka javítását, a kifogásolt gyakorlat megváltoztatását, valamint a hiányosságok kiküszöbölését célzó észrevételeiket, javaslatukat az FTT elnökéhez juttathatták el. A beérkezett észrevételeket az FTT elnöke köteles

volt a miniszternek tájékoztatásul megküldeni. Az FTT ennek rendszeresen eleget is tett, a megküldött beszámolókra a delegáló szervezetektől nem érkeztek vélemények, azokat minden esetben jóváhagyólag tudomásul vették.

A miniszteri felkéréshez való kötöttség csökkentette az FTT elé kerülő előterjesztések számát.

A 2005-ben született új törvény az FTT feladataiként az alábbiakat határozta meg:

„...Az FTT az oktatási miniszter tanácsadó testületeként

- a) véleményezi a felsőoktatás intézmény- és szakképzési rendszerének fejlesztésére, korszerűsítésére vonatkozó koncepciót;
- b) állást foglal a felsőfokú szakemberképzés állami támogatásának, a támogatási rendszer korszerűsítésének elveiről;
- c) véleményezi a teljesítménymutatók felsőoktatás területén érvényesítendő rendszerét;
- d) munkaerő-piaci előrejelzések, az elhelyezési statisztikai adatok és a felsőoktatásba jelentkezők szakterületi megoszlása alapján készített szakterületi prioritásokat véleményezi és állást foglal a hallgatói létszám középtávú fejlesztésének elveiről;
- e) véleményezi a felsőoktatás területén az Oktatási Minisztérium fejezetében finanszírozott tudományos kutatások prioritási szempontjait, összehangolva más országos kutatási programokkal;
- f) javaslatokat dolgoz ki a felsőoktatással kapcsolatos bármely tárgyban;
- g) ajánlásokat dolgoz ki a felsőoktatási intézmények részére a kormányzati szervek vagy felsőoktatási intézmények kezdeményezése alapján...

Az FTT az oktatási miniszter felkérésére

- a) véleményezi állami felsőoktatási intézmény, továbbá a karok létesítésére, megszüntetésére vonatkozó kérelmeket;
- b) állást foglal az alapképzési és szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeinek és az alapképzési szakok indításának elveiről;
- c) véleményt nyilvánít a felsőoktatás költségvetéséről, illetve a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolóról;
- d) véleményt nyilvánít az évenként felvehető államilag finanszírozott hallgatólétszámról és annak megosztásáról;
- e) véleményt nyilvánít a felsőoktatás területén a kutatási tevékenységet érintő valamennyi országos, állam által finanszírozott pályázat kiírásának feltételeiről és végrehajtásáról...”.

A törvény kimondta, hogy az FTT elkészíti és a felsőoktatási szakértői névjegyzék részeként közzéteszi a tevékenységi körébe tartozó szakértők névjegyzékét. Ez nem történt meg, mivel ilyen névjegyzék nem született.

A 2008-ban módosított törvényben az FTT 112 § szerinti feladatai az alábbiak lettek:

„... (2) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács a felsőoktatás képzési és kutatási rendszerének társadalmi-gazdasági beágyazottságával, a rendszer fejlesztésével és finanszírozásával kapcsolatos döntések előkészítésében vesz részt, és azok végrehajtásának figyelemmel kísérésében működik közre.

(3) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács figyelemmel kíséri és elemzi a felsőoktatás és a társadalom kapcsolatát, különösen a munkaerőpiac felsőfokú szakemberigényét. Javaslatot tesz az államilag támogatott képzésbe felvehető éves hallgatói létszámkeretre, annak képzési területek és képzési szintek szerinti elosztására. Állást foglal a felsőoktatás és a munkaerőpiac kapcsolatával összefüggő oktatáspolitikai kérdésekben, prognózisokat készít a várható munkaerő-piaci változásokról, és ezzel kapcsolatban javaslatokat tesz a képzési rendszer korszerűsítésére.

(4) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács véleményezi a felsőoktatási rendszer éves költségvetési tervezetét, és állást foglal az éves költségvetési beszámolóról. A felsőoktatás költségvetése tekintetében elemzéseket, javaslatokat készít.

(5) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács véleményezi a felsőoktatásról szóló törvény és annak végrehajtási rendeletei, illetve a felsőoktatást szabályozó miniszteri rendeletek tervezeteit.

(6) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács az oktatási miniszter felkérésére bármely, a felsőoktatást érintő kérdésben kialakítja véleményét, állásfoglalását, javaslatát.

(7) A Felsőoktatási és Tudományos Tanács

a) felkérésre véleményezi

aa) az intézményi fejlesztési tervekhez kapcsolódó pályázatokat,

ab) a megállapodás alapján nyújtható támogatás iránti kérelmeket,

b) javaslatot dolgozhat ki a felsőoktatással kapcsolatos bármely kérdésben,

c) ajánlást dolgozhat ki a felsőoktatási intézmények részére a kormányzati szervek vagy felsőoktatási intézmények kezdeményezésére...”.

Az éves költségvetés és költségvetési beszámoló véleményezése helyett az FTT csak minisztériumi tájékoztatókat hallgatott meg. A felsőoktatás költségvetése tekintetében elemzéseket, javaslatokat nem készített.

Az egyes jogszabálytervezetek véleményezése a minisztériumi vezetés aktuális szándékának függvénye volt, vagyis nem minden jogszabály esetében történt meg, és legtöbb esetben nem is úgy, hogy a vélemény érdemben befolyásolhatta volna a döntést. Sok esetben nem volt lehetőség a testület összehívására, csak írásos véleményeket kértek be és továbbítottak.

Az FTT feladatait a 2006-os kormányrendelet kiegészítette annyiban, hogy az FTT a törvény szerinti miniszteri felkérés keretében, illetve az érintett intézmény felkérésére véleményt készít adott intézmény intézményfejlesztési tervéről, amelyre irányuló kérelmet az FTT elnökének kellett megküldeni. A véleményt az FTT – a kérelem hiánytalan beérkezésétől számított hatvan napon belül – készíthette el.

A vélemény mellékleteként csatolni kellett az FTT által felkért szakértők véleményét, amennyiben azt a kérelmező kérte. Az FTT Testületének tagja nem láthatott el az e bekezdés szerinti vélemény elkészítése során szakértői feladatokat. Ennek alapján az FTT több alkalommal vizsgálta és értékelte a felsőoktatási intézmények által készített intézményfejlesztési terveket.

2006 után az FTT a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 26. §-a c) pontjának 3–5. alpontja szerinti következő közhasznú tevékenységek ellátására volt jogosult: tudományos tevékenység, kutatás, nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, kulturális tevékenység. Mindezek persze csak igen tágan értelmezve fértek bele a tevékenységi körbe.

Elmondható, hogy az FTT fennállása alatt, lehetőségeihez mérten, el tudta végezni feladatainak legnagyobb részét. A minisztériumi felkéréseknek minden esetben, a megfelelő határidővel eleget tett. Lehetőségeit elsősorban az adott költségvetés, a folytonos jogszabályi változtatások, a minisztériumi vezetés és apparátus, valamint a tanács elnökeinek és tagságának, továbbá a felsőoktatás szereplőinek hozzáállása korlátok között tartották, így a jogszabályokban előírtakat és a saját kezdeményezésre vállaltakat csak ezek között sikerült megoldani. Mindezekhez mérten tudott a tanács hozzájárulni a felsőoktatás alakításához, fejlesztéséhez.

AZ FTT TESTÜLET ÖSSZETÉTELE

A törvényi változások a testület összetételénél a delegálási elvet és a hároméves ciklust nem érintették, csak a delegálókat és a delegáltak számát, a tagság kritériumait, valamint az ismételhetséget.

Az 1993-ban meghatározott összetétel a következő volt: „...A Tanács elnökből és huszonegy tagból áll. A Tanács elnöke a művelődési és közoktatási miniszter. A Tanács hét tagja a Kormány képviselője, további nyolc tagja a felsőoktatási intézmények, közöttük a Magyar Rektori Konferencia, a Főiskolai Főigazgatói Konferencia, a Művészeti Egyetemek Rektori Széke és a hallgatói önkormányzatok országos képviselete. A Tanács hat tagja még a tudományos kutatóintézetek, a Magyar Tudományos Akadémia, a helyi önkormányzatok, a munkáltatók, a szakmai szövetségek, a munkavállalói érdekképviseletek egy-egy delegált képviselője...”.

Az 1996-ban módosított törvényben így szerepelt az FTT megváltozott összetétele: „Az FTT huszonegy tagból áll. Az FTT tíz tagja a felsőoktatás által választott tudományos fokozattal rendelkező szakértő. Az FTT további tíz tagja a különböző felhasználói szervezetek szakértő képviselője, akiket a szakmai kamarák, a munkaadók, tudományos testületek (Magyar Tudományos Akadémia, kutatóintézetek), a budapesti és vidéki önkormányzatok választanak annak az elvnek a figyelembevételével, hogy a bizottságban bekövetkező személyi változások esetén minden képviselt rétegnek legalább egy képviselője maradjon. Az FTT egy tagja a miniszter küldötte. Az FTT tagjainak megválasztásakor a nem állami intézmények arányos képviseletét biztosítani kell...”.

Az FTT-nek a vonatkozó MKM rendelet szerinti megalakulásáig, a miniszter az FTT feladatai ellátása folyamatosságának biztosítása érdekében az FTT lejárt mandátumú tagjait kérte fel tanácsadó bizottságként. A bizottság által hozott döntéseket az e rendelet szerint megválasztott testületnek meg kellett erősítenie.

E rendeletben szerepelt az a szabály, hogy a miniszter az FTT tagjait egy évre bízta meg. Az Ftv. 77. §-ának (3) bekezdése alapján (amely kimondta, hogy a tagok egyharmadát évenként új választás alapján le kell cserélni) a lecserélésre kerülő tagok személyét kategóriánként az FTT testületi ülésén lefolytatott sorshúzás döntötte el. Az éves rotáció folytán le nem cserélt tagok megbízatását további egy évre meg kellett hosszabbítani. A Magyar Rektori Konferencia évente két tagot, a Főiskolai Főigazgatók Konferenciája egy tagot, a nem állami felsőoktatási intézmények által választott képviselőt delegáló testületek, a Magyar Tudományos Akadémia és a kutatóintézetek, a kamarák és a munkaadók, a fővárosi és a vidéki önkormányzatok képviselőit delegáló szervezet évente felváltva egy tagot cseréltek le új választás alapján olyan határidővel, hogy a mandátum lejártakor az új tag azonnal beléphessen.

A 2000. évi törvénymódosításban az FTT összetétele nem változott, de már nem szerepelt az a kitétel, hogy tagjainak megválasztásakor a nem állami intézmények arányos képviselését biztosítani kell.

A vonatkozó rendelet 2000. évi módosítása értelmében az FTT testületének tíz, a felsőoktatás által választott tudományos fokozattal rendelkező szakértőjéből a felsőoktatási intézmények vezetőinek testületei közül a Magyar Rektori Konferencia öt tagot választott, akik közül egy tag az egyházi felsőoktatási intézmények delegáltja volt, a Főiskolai Főigazgatói Konferencia négy tagot választott, akik közül egy tag a magán felsőoktatási intézmények delegáltja volt, a Művészeti Egyetemek Rektori Széke egy tagot választott. A különböző felhasználói szervezetek által választott tíz szakértőből, a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége két, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság egy, a törvényvel létesített kamarák egy-egy képviselőjéből álló, az FTT elnöke által e célra összehívott testület négy, az Országos Munkaügyi Tanács munkaadói oldala egy, a Fővárosi Közgyűlés egy, a fővároson kívüli települési önkormányzatok szövetségeinek egy-egy képviselőjéből álló, az FTT elnöke által összehívott testület egy tagot választott.

A 2005. évi új törvényben a következő módon változott a testületi összetétel: „...a Felsőoktatási és Tudományos Tanácsnak tizenkilenc tagja van. Hat tagot delegálnak a kamarák, hármat a Magyar Rektori Konferencia, kettőt a Magyar Tudományos Akadémia, kettőt az oktatási miniszter, egyet-egyét a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája, a Doktoranduszok Országos Szövetsége, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete, a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi, a földművelésügyi és vidékfejlesztési, valamint a gazdasági és közlekedési miniszter...”

Kikerült a rendelkezések közül az a korábbi szabály, hogy a tagok egyharmadát évenként új választás alapján le kell cserélni, ezzel együtt az az elv is, hogy a személyi változások esetén minden képviselt rétegnek legalább egy képviselője maradjon.

A törvény azt is kimondta, hogy a tanács az új rendelkezések szerint történő megalakulásig négy új taggal bővül, és huszonöt taggal folytatja tevékenységét. Ezeket a tagokat

a kamarák saját – felsőoktatási intézménnyel foglalkoztatási jogviszonyban nem álló tagjaik közül delegálják.

Az összetétel 2008-ban úgy változott, hogy a foglalkoztatáspolitikáért, az agrárpolitikáért, valamint a gazdaságpolitikáért felelős miniszter került be a korábban megnevezett miniszterek helyett.

A 2006-os kormányrendeletnek megfelelően a delegálásra jogosult testületeknek, szervezeteknek a választás, delegálás rendje szerint minden tag mellé egy-egy póttagot is választaniuk kellett. A póttag megbízatása azon tagok megbízatásának lejártáig tarthatott, akinek a helyébe lépett. Egy személy legfeljebb két cikluson keresztül – megszakítás nélkül hat évig – lehetett az FTT testületének tagja. Nem kellett beszámítani a ciklus idejébe a póttagként delegált tagnak a tizennyolc hónapnál rövidebb megbízatását.

Egy későbbi, 2009-es, az Érdekegyeztető Tanácsról szóló törvénymódosítás nyomán, az utolsó ciklusra két kamarai delegált helyébe az Országos Érdekegyeztető Tanács munkavállalói és munkaadói oldal egy-egy delegáltja került.

TAGSÁGI KRITÉRIUMOK ÉS ÖSSZEFÉRHETETLENSÉGI SZABÁLYOK

Az 1993. évi törvényben a tanácsi tagság az Országos Akkreditációs Bizottságban való tagsággal volt összeférhetetlen, majd az 1996. évi módosítást követően az FTT tagja nem lehet a MAB tagja. Ez fő szabályként 2005-ig nem változott.

A 1997-es MKM rendeletben szerepelt, hogy „...az FTT a felsőoktatás legfelsőbb szakmai testülete, tagjai ennek megfelelően olyan, a felsőoktatás vezetésében, irányításában jártas szakemberek, akik szaktudásuknál fogva képesek és alkalmasak arra, hogy döntéseikben a felsőoktatás egészének szempontjait érvényesítsék a felsőoktatással szemben támasztott társadalmi, gazdasági, felhasználói elvárások figyelembevételével...” Az FTT tagjainak megválasztásakor a tudományterületenkénti arányos képviselet szempontjait is szem előtt kellett tartani.

A rendelet tovább szigorította az összeférhetlenségi szabályokat. E szerint már nem lehetett FTT-tag olyan személy sem, aki az FTT Titkárságának szervezetébe, illetőleg felügyelete alá vagy koordinációjába tartozó szervezet, illetőleg testület tagja, vagy alkalmazottja, vagy valamely a Felsőoktatási Pályázatok Irodája (FPI) koordinációjában működő, a miniszter által választott kuratórium tagja vagy az FPI munkatársa.

E rendelet értelmében újból nem volt jelölhető és nem volt megválasztható tag az, aki az FTT hároméves működése során folyamatosan az FTT testületének tagja volt.

A 2000-ben módosított miniszteri rendelet az összeférhetlenségi szabályokat úgy szabta át, hogy a törvényben meghatározott összeférhetlenségi okokon kívül, az FTT tagja nem lehetett olyan személy, aki az FTT Titkárságának közalkalmazottja, az Országos Kredittanácsnak és a Nyelvvizsgát Akkreditáló Testületnek a tagja, a Magyar Akkreditációs Bizottság (a továbbiakban: MAB) tagja. Ez azonban nem gyakorolt érdemben befolyást az FTT összetételére.

A 2005. évi törvény hozott jelentős szigorítást az összeférhetetlenség tekintetében, mely szerint nem lehetett a Felsőoktatási és Tudományos Tanács tagja rektor, gazdasági tanács tagja vagy köztisztviselő sem. Ez a szabály is végig megmaradt.

2005-ben az FTT-tagság kritériumai közül kikerült az 1996-ban hozott szabály, hogy a felsőoktatás által választott tagok tudományos fokozattal rendelkező szakértők.

A 2006-os vonatkozó kormányrendeletben szerepelt, hogy „...nem delegálható az FTT Testületébe a Felsőoktatási Törvény 113. § (1) bekezdésében meghatározott kizáró okokon túl az, aki ellen büntetőeljárás van folyamatban, vagy aki a büntetett előélet hatálya alól még nem mentesült, az FTT Titkársága, a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság Titkársága, az Országos Kredittanács Irodája, valamint a Magyar Rektori Konferencia alkalmazottja. Továbbá nem lehet az FTT elnöke, aki a választás időpontját megelőző két éven belül megszűnt olyan közhasznú szervezetnél töltött be a megszűnést megelőző két éven belül legalább egy évig vezető tisztséget, amely az adózás rendjéről szóló törvény szerinti köztartozását nem egyenlítette ki...”

A tagoknak összeférhetlenségi nyilatkozatot kellett tenniük megválasztásukat követően. Összeférhetlenség miatti lemondásra mindössze kétszer került sor, gazdasági tanácsi, illetve MAB-tagság miatt.

A gyengülő kritériumok és a szigorodó összeférhetlenség azt is eredményezték, hogy a felsőoktatás szférájából egyre kevesebb magas presztízsű, nagy befolyással rendelkező személy került az FTT-be, ami tovább gyengítette a tanács presztízsét, jelentőségét, befolyását.

AZ FTT BIZOTTSÁGAI

Az 1993-as törvény rendelkezett a tanács bizottságairól is, mely szerint „...a Tanácsnak részben képzési ágak szerint szervezett (pl. agrár-felsőoktatási, műszaki, orvosi-egészségügyi, pedagógusképzési stb.), részben funkcionális jellegű (pl. képzési, tudományos kutatási, tervezési-finanszírozási stb.) bizottságai működnek. A Tanács képzési ágak szerint szervezett bizottságainak tagjai az érdekelt minisztériumok, felsőoktatási intézmények, illetve karok, kamarák, szakmai szövetségek, szakszervezetek és a hallgatói érdekképviseleti szövetség képviselői. A funkcionális jellegű bizottságok tagjai – a bizottságok feladatkörének megfelelően – a központi közigazgatási szervek, a felsőoktatási intézmények és a szakmai testületek szakmailag illetékes képviselői, valamint más szakemberek...”

A tanács 1994-ben az alábbi 15 bizottságot hozta létre:

1. Agrár Felsőoktatás Bizottsága (Frenyó V. László elnök)
2. Egészségügyi Felsőoktatás Bizottsága (Módis László elnök)
3. Gazdasági Felsőoktatás Bizottsága (Bélyácz István elnök)
4. Intézménylétesítési Bizottság (Mészáros Rezső elnök)
5. Katonai és Rendészeti Felsőoktatás Bizottsága (Kis-Papp László elnök)
6. Képzési Bizottság (Hajós Ferenc elnök)
7. Műszaki Felsőoktatás Bizottsága (Réffy József elnök)

8. Művészeti Felsőoktatás Bizottsága (Schrammel Imre elnök)
9. Nemzetközi Együttműködési Bizottság (Réthelyi Miklós elnök)
10. Pedagógusképzési Bizottság (Abádi Nagy Zoltán elnök)
11. Társadalomtudományi Felsőoktatás Bizottsága (Ritoók Zsigmond elnök)
12. Természettudományi Felsőoktatás Bizottsága (Burger Kálmán elnök)
13. Tervezés-Finanszírozás Bizottság (Gál Sándor elnök)
14. Továbbképzési Bizottság (Dinya László elnök)
15. Tudományos Kutatás Bizottsága (Lipták András elnök)

Ezek a bizottságok több-kevesebb rendszerességgel üléseztek. Főként az intézmények által benyújtott kérelmek (intézménylétesítés, kar-, valamint szakalapítás, szakok indítása) elbírálásában készítették elő a tanács döntéseit, valamint a képesítési követelményrendszer, a felsőoktatás finanszírozása, illetve a tudományos kutatás átalakítása tekintetében tettek javaslatokat a tanácsnak.

Az 1995-ben három ún. operatív bizottság alakult a korábbi tizenöt bizottság összevonásával, mivel a Tanács úgy döntött, hogy ez a megoldás jóval kezelhetőbb, takarékosabb, egyben jobban illeszkedik a feladatokhoz is. Így az átalakított bizottsági struktúrát a Fejlesztési-Finanszírozási Operatív Bizottság, a Képzési Operatív Bizottság és a Tudományos Operatív Bizottság alkotta. A Fejlesztési-Finanszírozási Operatív Bizottság – Csirik János elnökletével – főként a normatív finanszírozás, valamint az állam által finanszírozott hallgatói létszám elosztásának kérdéseivel foglalkozott. A Képzési Operatív Bizottság – Frenyó V. László elnök vezetése mellett – elsősorban az intézményi kérelmek bírálatát végezte. A Tudományos Operatív Bizottság napirendjén – elnöke Gyulai József volt – a kutatásfinanszírozás, a doktoranduszi keretszámok, a doktori eljárás, az OTKA rendszere, a kutatási pályázati rendszer, valamint a „Professor Emeritus” juttatások problémakörei szerepeltek.

Ez a bizottsági struktúra 1997 augusztusáig állt fenn, amikortól az előzőeket három új bizottság váltotta fel, amelyeket az 1996-ban módosított felsőoktatási törvény már nevesített. E szerint az FTT Képzési és Kutatási Stratégiai Szakbizottsága, valamint Finanszírozási Szakbizottsága egyaránt kilenc tagból állt. A bizottság tagjait, az FTT elnökének javaslatára, a testület szakértők közül választotta meg három évre. A bizottság saját tagjainak sorából választotta meg elnökét. A bizottságok munkájuk segítésére szakértőket kérhettek fel, illetve eseti szakértői bizottságot hozhattak létre. A bizottsági döntések előkészítése során biztosítani kellett az adott kérdésben érintett felsőoktatási intézmények véleményének megismerését.

A vonatkozó miniszteri rendelet megszabta, hogy az FTT szakbizottságaiba olyan személy jelölhető, illetve választható, aki a szakbizottság feladatait elősegítő, különleges szakértelemmel rendelkezik. A szakbizottságoknak – egy, a koordinációt biztosító tagon kívül – olyan tagja nem lehetett, aki egyben az FTT testületének is tagja volt. A szakbizottságokba történő jelöléskor az FTT elnöke előzetesen köteles volt kikérni a delegáló, továbbá mindazon szervezetek véleményét, akikkel az FTV, valamint e rendelet értelmében az FTT együttműködési kapcsolatban állt, és legalább kétszer annyi jelöltet kellett állítania, mint

amennyi hely a szakbizottságokban betöltésre várt. Az FTT testületi tagságára vonatkozó összeférhetetlenségi szabályok a szakbizottságok tagjaira is érvényesek voltak. Az FTT döntéseit a tárgy szerint illetékes szakbizottságai készítették elő. A szakbizottságok az FTT testületi ülésének egyetértésével maguk határozták meg ügyrendjüket, amely az FTT SZMSZ mellékletét képezte.

A Finanszírozási Szakbizottság elnökévé Csirik Jánost választották, a Képzési és Kutatási Stratégiai Szakbizottság választott elnöke Bojtár Imre lett.

1998-ban az FTT a törvény szerint működő szakbizottságai mellett létre hozott egy – kifejezetten a felsőoktatás alkalmazkodásával, átalakításával kapcsolatos koncepcionális feladatok meghatározásával foglalkozó – szakértői testületet, a Felsőoktatási Reform Kollégiumot (FRK). Elnöke Dinya László volt. Ez a bizottság egy évig működött, tevékenységének eredményeképpen egy felsőoktatási reformkoncepció született. Az FRK részt vállalt az intézményfejlesztési tervek elkészítéséhez szükséges kézikönyv kidolgozásában is.

A ciklusváltások során a Képzési és Kutatási Stratégiai Szakbizottság elnöki tisztségében Bojtár Imrét Frenyó V. László váltotta, majd őt 2004-ben Maróth Miklós. A Finanszírozási Szakbizottság elnöke Csirik János után Kövesi János lett.

2000-ben a törvényt módosítás nyomán, az FTT szakbizottságai a szakképzéssel kapcsolatos állásfoglalásaik meghozatalakor, kötelesek voltak konzultálni az Oktatási Minisztérium és a képzésben érdekelt más minisztériumok képviselőivel, és véleményüket kikérve, velük egyetértésben alakíthatták ki állásfoglalásukat. Az FTT szakbizottságainak szakképzéssel kapcsolatos ülésén állandó meghívottként biztosítani kellett a képzésben érdekelt minisztériumok képviselőinek részvételét.

A szakbizottságok általában előkészítették az FTT-plénum állásfoglalásait, de saját maguk által választott témákat is tárgyaltak.

A 2005-ös törvény már nem nevesítette a korábbi szakbizottságokat, úgy rendelkezett, hogy az FTT mellett állandó és ideiglenes szakmai és szakértői bizottságok működhetnek.

A 68/2006 (III. 28.) kormányrendelet annyiban változtatott a szabályozáson, hogy az FTT szakbizottságaiba olyan személy volt jelölhető, illetve választható, aki a szakbizottság feladatainak ellátásához szükséges szakértelemmel rendelkezik, továbbá – szemben a korábbi gyakorlattal – a szakbizottságoknak tagja már nem lehetett olyan személy, aki egyben az FTT testületének is tagja.

Miután a bizottságok alakítása csak lehetőség volt, a gyakorlatban ez azt jelentette, hogy állandó bizottság a továbbiakban már nem működött. Ez elsősorban az FTT finanszírozásának folyamatos romlásával volt magyarázható, hiszen a tárca még a törvényben számszerűsítve meghatározott összeget sem biztosította. A rendelkezésre álló összegből már bizottsági elnöki és tagi tiszteletdíjakra nem jutott volna. Az FTT törvény által előírt konkrét kötelezettségei is nagy részben szűkültek, ülései is ritkábbá váltak, így már nélkülözni lehetett a folyamatos bizottsági előkészítő munkát.

Néhány önállóan vállalt feladatra eseti bizottságok alakultak, de a korábbi szakbizottságokénak megfelelő finanszírozásban nem részesültek. Ezek a szakmai tevékenység bemutatása során megjelennek.

AZ ELNÖKI FUNKCIÓ

Kezdetben a tanács elnöke a törvényi előírásnak megfelelően a művelődési és közoktatási miniszter volt. A törvény az elnökről más tekintetben nem rendelkezett.

Az 1996-os törvénymódosítás rendelkezései már biztosították, hogy az FTT saját tagjai közül választhassa meg elnökét, az FTT vezetője és képviselője az FTT elnöke lett, illetve, hogy az FTT, valamint szakbizottságainak feladatkörét és működését érintő kérdésben csak az FTT elnöke adhatott ki külső szervek részére állásfoglalást.

1997-től a vonatkozó miniszteri rendelet az elnöki funkcióval kapcsolatban számos szabályt határozott meg. Az FTT elnökét az alakuló ülésen, titkos szavazással az FTT tagjai közül, az összes tag kétharmadának szavazatával, három évre választották. Az elnök megbízatásának lejártá után nem volt újra választható. Azt is kimondta a rendelet, hogy az elnök megbízatása megszűnik, ha bármely ok folytán FTT-tagsága megszűnik, vagy az FTT az elnök megválasztásával azonos rendben megbízását visszavonja. Az elnöki tisztségre bármelyik tag jelölhetett, és bármelyik tag jelölhető volt. Az elnök vezette az FTT üléseit, és látta el az FTT képviseletét külső szervezetek és a nyilvánosság előtt. Az elnök helyettesítésének rendjéről az Szervezeti és Működési Szabályzatban kellett rendelkezni. Az elnök megbízást adhatott a titkárságnak, összeállította az FTT testületi üléseinek napirendjét az FTT Titkárságához beérkezett kérelmek, javaslatok alapján, azok beérkezési sorrendjét és a kormány vagy a minisztérium előterjesztéseire vonatkozó határidőket figyelembe véve, illetve az FTT Titkársága révén gondoskodott az előterjesztések időben történő szétküldéséről. Az FTT üléseinek napirendjére a miniszter – az FTT működésére vonatkozó szabályok keretein belül – az FTT elnökén keresztül tehetett javaslatot, és kezdeményezhette valamely kérdés napirendre tűzését, a testületi ülés rendkívüli összehívását, amelynek az FTT köteles volt eleget tenni. Az FTT elnöke – a testületi ülés döntése alapján – javaslatot tehetett a tag megbízólevelének visszavonására, ha a testület megítélése szerint a tag közreműködése az FTT munkájában részrehajlást mutat, továbbá, ha a tag alapos indok nélkül, fél éven keresztül nem vesz részt az FTT munkájában, illetőleg egy éven keresztül az ülések kétharmadán nem jelenik meg, és tagságáról nem mond le. Utóbbi eljárásra nem került sor, bár egy-két esetben indok lett volna rá.

A 2000. évi törvénymódosítás jelentős változást hozott: az FTT elnökét már nem a tagok választották, hanem a tanács tagjai közül a tagok javaslatára, egyetértésük esetén az oktatási miniszter bízta meg. Így a jogalkotó a miniszternek mintegy vétőjogot biztosított az FTT-elnök személyének kiválasztásában. Ez elviekben csökkentette az FTT önállóságát és függetlenségét, de egyik miniszter sem élt vétőjoggal, annak ellenére, hogy nem minden esetben olyan elnököt javasolt a testület, aki a miniszternek igazán megfelelt volna. Ez a miniszter és az elnök közötti kapcsolatot és együttműködés milyenségét is befolyásolta.

A törvénymódosítás nyomán lépett hatályba az a szabály, hogy a főtitkár felett a munkáltatói jogokat – a kinevezés és felmentés kivételével – az elnök gyakorolja, ami némi zavart okozott, mivel az elnök nem állt az FTT-vel munkaviszonyban, az FTT nem rendelkezett önálló jogi személyiséggel, és az elnök juttatásainak kifizetéséről a főtitkár döntött mint a gazdálkodásért felelős vezető.

A 2005-ben megszületett új törvényben már a testület újra maga választhatta elnökét. E törvény rendelkezett arról is, hogy a Felsőoktatási és Tudományos Tanács jogi személy, közhasznúsági nyilvántartásba vétel nélkül kiemelkedően közhasznú szervezet, amely testületből és titkárságból áll, képviselőre az elnök jogosult. A titkárságon belül foglalkoztatottakkal kapcsolatos munkáltatói jogokat az elnökhöz telepítette, ő azonban csak a főtitkár esetében tartotta ezt meg, a többi alkalmazottnál ezt a főtitkára ruházta. Erre a törvény lehetőséget adott. A szervezet költségvetése felett a rendelkezési jog az FTT elnökét illette meg, aki e körben nem volt utasítható. A gazdálkodási jogkört az 5 millió forint feletti összegről való rendelkezést kivéve, a főtitkára ruházta.

A 2006-ban hozott kormányrendelet az FTT elnökének feladatául szabta a tagok delegálásával kapcsolatos teendőket, esetleges összeférhetlenségével vagy felmentésével kapcsolatos intézkedést, az ülések összehívást és vezetését, kivéve az alakuló ülést, amelyet a korábbi elnöknek kellett összehívnia és vezetnie.

Az FTT testülete az elnök megbízásának visszavonására tehetett javaslatot, amennyiben azt a miniszter, illetve az FTT testületének valamely tagja írásos indoklással kezdeményezi, és a tagok legalább kétharmados jelenléte (legalább 13 fő) mellett a tagok többsége azt támogatja. A megbízás visszavonására a megbízással azonos rendben kerülhetett volna sor, de egyszer sem volt ilyen kezdeményezés.

Az elnökök megválasztására, feladataira, jogkörére, felelősségére vonatkozó részletes szabályokat az SzMSz-ek tartalmazták.

AZ FTT FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGA

Mivel a 2005-ös törvény közhasznú szervezetként hozta létre az FTT-t, Felügyelő Bizottságot is létre kellett hoznia. 2006-ban kormányrendelet hozott erről szabályokat. Így az FTT Felügyelő Bizottsága három tagból állt, akiket a miniszter nevezett ki öt évre. A megbízás meghosszabbítható volt, de a tagok nem kívántak hosszabbítani. A tagok közül egy személyre a Magyar Rektori Konferencia, egy személyre a kamarák tettek javaslatot, egy főt a miniszter delegált. Az FTT Testületének tagjaira vonatkozó összeférhetlenségi szabályok az FTT Felügyelő Bizottságának tagjaira is vonatkoztak.

Az FTT Felügyelő Bizottsága ügyrendjét maga állapította meg, munkáját az FTT Titkársága segítette. Az FTT Felügyelő Bizottsága elnökét maga választotta.

Az FB ellenőrizte az FTT működését és gazdálkodását. Ennek során az FTT elnökétől jelentést kérhetett, az FTT Titkársága munkavállalóitól pedig tájékoztatást vagy felvilágosítást kért és kapott. Az FTT könyveibe és irataiba betekinthezt, azokat megvizsgálhatta, ami esetenként meg is történt.

Az FTT Felügyelő Bizottsága köteles volt az FTT testülete elnökét tájékoztatni és a testület összehívását kezdeményezni, ha arról szerez tudomást, hogy az FTT működése során olyan jogszabálysértés vagy az FTT érdekeit súlyosan sértő esemény (mulasztás) történt, amelynek megszüntetése vagy következményeinek elhárítása, illetve enyhítése a testület döntését teszi szükségessé, vagy az FTT elnökének felelősségét megalapozó tény merült fel.

Az FTT testületének ülését az FTT Felügyelő Bizottságának indítványára – annak megtételétől számított harminc napon belül – össze kellett hívni. E határidő eredménytelen eltelte esetén a testületi ülés összehívására az FTT Felügyelő Bizottságának vezetője is jogosult lett volna, de ilyenre nem került sor. Ha az FTT testülete, a törvényes működés helyreállítása érdekében szükséges intézkedéseket nem teszi meg, az FTT Felügyelő Bizottsága köteles volt haladéktalanul értesíteni a törvényességi ellenőrzést ellátó minisztert.

A Felügyelő Bizottság az FTT szakmai tevékenységét nem vizsgálhatta.

Az FB tagjait 2006. július 1-jével kellett megbízni, de erre csak késedelmesen került sor.

Az FB Hársfalvi Rezső elnöklésével alakult meg és működött, majd a mandátum lejártá után, a megszűnésig az elnöki posztot Hajtó Ödön töltötte be.

Az FB rendszeresen ülésezett, ahol a következő témák szerepeltek napirenden: az SzMSz-tervezet véleményezése, ajánlások annak módosítására, az éves működést és gazdálkodását bemutató előterjesztések véleményezése (közhasznúsági jelentés, a szakmai beszámolóban az FTT gazdálkodást és pénzügyi tevékenységét tárgyaló része), az éves költségvetés terveze, az adott év gazdasági és pénzügyi tevékenységének egyes részkérdései (az Intézményfejlesztési Tervek elbírálására biztosított pénzügyi keret felhasználása, az FTT pályázatban való közreműködése), az évi működés egyes kérdései (az ülések rendszeressége, előkészítése, a testületi döntések törvényessége, határozatképesség, határozathozatal stb.).

Az FB – a testület elé terjesztett napirendek témaköreire figyelemmel – vizsgálta, hogy az FTT eleget tesz-e a törvényben meghatározott feladatkörének, az FTT elnökválasztásával kapcsolatos eljárást.

Hangsúlyos szerepelt az FTT költségvetését érintő zárolás és annak hatása a működésre és gazdálkodásra. Mivel az FB elnöke az FTT finanszírozásában a tárca részéről olyan gyakorlatot tapasztalt, amely nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, illetve veszélyeztette a törvényben előírt feladatok teljesítését, jelzett a miniszternek.

Az elnök részt vett a testület ülésein, a szükséges vizsgálatokat és véleményezéseket rendszerben elkészítette. Véleményét, javaslatait az FTT elnöke és főtítkára minden esetben figyelembe vette. Az FB valamennyi közhasznú beszámolót támogatott.

A Felügyelő Bizottság tevékenységét az FTT Titkárság segítő közreműködésével, annak előkészítő munkájára támaszkodva végezte.

AZ FTT MUNKAMÓDSZERE, KAPCSOLATI RENDSZERE

Az FTT a jogszabályokban meghatározott feladatait elsősorban a testületi üléseken, annak bizottsági és szakértői előkészítése során teljesítette. Néhány jelentős felsőoktatási programban vezető szerepet is vállalt, részt vett pályázati projektekben is. Széles körű kapcsolatrendszert épített ki, elsősorban a kormányzat illetékeseivel, a felsőoktatásban érdekelt testületekkel és intézményekkel, valamint a felhasználói szféra szervezeteivel, vezetőivel. Ezt egészítette ki a nemzetközi kapcsolatrendszer, amelyen belül több nemzetközi szervezeti tagság, az FTT tisztségviselőinek nemzetközi konferenciákon való részvétele, valamint konkrét szervezeti és személyes kapcsolatépítés is szerepelt.

A jogszabályok a munkamódszer és kapcsolati rendszer tekintetében is tartalmaztak rendelkezéseket.

Az 1993-as törvény még csak azt írta elő, hogy bizonyos területek képviselői ott legyenek a testületben és a bizottságokban, részletesebb szabályokat csak az 1996. évi törvény és annak nyomán a 2007-es MKM rendelet tartalmazott.

A törvénymódosítás kimondta, hogy „...az FTT és annak szakbizottságai stratégiai jelentőségű állásfoglalásaik meghozatalakor és a munkaerő-piaci prognózisokra alapított államilag finanszírozott hallgatói létszámkeretek kialakításakor kötelesek konzultálni a képzésben érdekelt egyes minisztériumok képviselőivel, és velük egyetértésben kialakítani állásfoglalásukat.” Ugyanez az elv érvényesül a karok alapításával, szakok képesítési követelményeinek kialakításával, szakok indításával kapcsolatos állásfoglalások meghozatalakor. Stratégiai jelentőségű állásfoglalásait és a finanszírozás több évre meghatározott szempontjait az FTT olyan időpontban hozza nyilvánosságra, hogy arra a felsőoktatási intézmények felkészülhessenek. Az FTT ülésén állandó meghívottként részt vesznek a képzésben érdekelt minisztériumok képviselői. A bizottságok munkájuk segítésére szakértőket kérhetnek fel, illetve eseti szakértői bizottságot hozhatnak létre. A bizottsági döntések előkészítése során biztosítani kell az adott kérdésben érintett felsőoktatási intézmények véleményének megismerését. Az FTT Titkárságának koordinációjában működik az Országos Kredittanács Irodája, továbbá más, a felsőoktatás működését és fejlesztését elősegítő testületek vagy szervezetek. A „Felsőoktatás Fejlesztési Alapprogramok” Irodája felett a törvényességi felügyeletet a művelődési és közoktatási miniszter az FTT közreműködésével gyakorolja. (A koordináció és a felügyelet a gyakorlatban nem valósult meg.)

A vonatkozó MKM rendelet szerint „...az FTT legfontosabb döntéshozó testülete az FTT testületi ülése, mely szükség szerint, de legalább negyedévenként egyszer ülésezik. Az FTT az Ftv. 76. §-ában foglalt valamennyi jogosítványát az FTT testületi ülésén gyakorolja. Az FTT, illetve szakbizottsági tagságból adódó szavazati jogosultság, illetve a tagsággal járó kötelezettségek személyre szólnak. A szavazati jog a tagot helyettesítő személyre vagy más tagra nem ruházható át. Az FTT üléseinek napirendjére a miniszter – az FTT működésére vonatkozó szabályok keretein belül – az FTT elnökén keresztül javaslatot tehet, és kezdeményezheti valamely kérdés napirendre tűzését és a testületi ülés rendkívüli összehívását, amelynek az FTT köteles eleget tenni. Az Ftv. 77. §-ának (4) bekezdésében meghatározottakon kívül az FTT testületi ülésein tanácskozási joggal részt vesz a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének megbízottja és a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának küldötte. Az FTT üléseire megfigyelői státusban meg kell hívni azon régiók képviselőit, ahol határon túli kihelyezett képzés folyik, a nemzeti és etnikai kisebbségek képviselőit, valamint a Magyar Egyetemi és Főiskolai Tanárok Egyesületének képviselőjét. Az FTT üléseire meg kell hívni a MAB elnökét, illetve megbízottját, a Felsőoktatási Pályázatok Irodájának vezetőjét és tárgy szerint illetékes Kuratóriumának tagját, az Országos Kredittanács elnökét, a Felsőoktatás Fejlesztési Alapprogramok Irodája vezetőjét és a Felsőoktatás Fejlesztési Alapprogramok Kuratóriumának állandó megbízottját, továbbá az FTT szakbizottságainak elnökeit. Az FTT ülésein az MKM fel-

sőoktatásért felelős vezetője vagy annak megbízottja, továbbá az előterjesztésért felelős személy, tanácskozási joggal hivatalból vesz részt. Ha a képzésben érdekelt minisztériumok képviselőivel az FTT az Ftv. 76. § (5) bekezdésében meghatározott kérdésekben nem tud egyetértésre jutni, és az FTT e nélkül hozza meg javaslatát, e körülményre az FTT javaslatában utalni kell. Ez esetben az egyetértést miniszteri szintű egyeztetés során kell kialakítani. Az FTT döntéseit a tárgy szerint illetékes szakbizottságai készítik elő. A szakbizottságok az FTT testületi ülésének egyetértésével maguk határozzák meg ügyrendjüket, amely az FTT SzMSz-ének mellékletét képezi. Az FTT és szakbizottságai munkájukhoz az MKM szakmai segítségét igénybe vehetik. Az FTT és szakbizottságai – az FTT döntéseire vonatkozó előterjesztések szakszerűségének biztosítása érdekében – megküldenek az MKM illetékes főosztályának minden, nem a főosztály által készített előterjesztést szakmai véleményezés céljából. Az FTT testületi ülése – a határidők szabta kereteken belül – kifogásainak megjelölésével az egyes előterjesztéseket átdolgozásra javasolhatja, és a javaslatainak megfelelően átdolgozott anyagot állásfoglalásra visszakerheti. Az egyes jogszabálytervezeteket olyan időpontban kell az FTT testületi ülése elé terjeszteni, hogy annak véleménye a döntéshozatalt érdemben befolyásolhassa. Az FTT tájékoztatást kérhet az előterjesztés döntésre benyújtott végső változatáról...”.

A 2000-ben született törvénymódosítás némileg szűkített annyiban, hogy az FTT szakbizottságai a szakképzéssel kapcsolatos állásfoglalásaik meghozatalakor kötelesek konzultálni az Oktatási Minisztérium, és a képzésben érdekelt egyes minisztériumok képviselőivel, és véleményüket kikérve, velük egyetértésben alakítják ki állásfoglalásukat. Ez a szabály némi pontatlanságot tartalmazott, mivel a szakképzés tekintetében az FTT-nek nem volt illetékessége, hacsak a felsőfokú szakképzést nem értjük ide.

Hasonlóan az összes többi szervezet, illetve testület képviselőjéhez, a minisztériumok képviselői is meghívást kaptak az ülésekre, az egyetértés hiányából fakadó érdemi konfliktus nem fordult elő.

A 2005-ös új felsőoktatási törvény ugyan kikötötte, hogy az FTT szakértői bizottságainak munkájában részt vesznek a képzésben érdekelt minisztériumok, az Országos Érdekegyeztető Tanács munkaadói oldalának képviselője, valamint az Országos Kisebbségi Önkormányzat egy képviselője, de miután a bizottságok megalakítását nem tette kötelezővé, ilyenek nem is működtek a továbbiakban, ezért e szabályok nem érvényesültek.

A 2006-ban született kormányrendelet kimondta az ülések teljes nyilvánosságát, amely a gyakorlatban úgy valósult meg, hogy az FTT honlapján megjelent az aktuális ülés időpontja. Érdeklődés esetén további tájékoztatást a titkárság nyújtott. Kivéteklént csak a személyiségi jogok védelmére hivatkozva, a tagok kétharmadának szavazatával, egyes napirendi pontokban lehetett zárt ülést elrendelni, de erre csak választások alkalmával került sor.

A rendelet megsabta az ülésezés gyakoriságát is, mely szerint: „...az FTT Testülete üléseit szükség szerint, de legalább kéthavonta (legalább évi hat alkalommal) tartja...”. Ezt a későbbiekben nem mindig sikerült betartani.

Az ülések résztvevőinek a körét úgy határozta meg a rendelet, hogy tanácskozási joggal részt vehetett a felsőoktatásért felelős vezető vagy megbízottja (az Oktatási Minisztérium

képviselőjében), a napirenden szereplő előterjesztés készítője, a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság, az Országos Kredittanács, az Országos Köznevelési Tanács képviselője, az FTT állandó bizottságainak elnökei, az FTT Felügyelő Bizottságának elnöke és tagjai, a Nemzeti Bologna Bizottság elnöke, az országos kisebbségi önkormányzatok által delegált személy, az FTT főtitkára, valamint eseti meghívottak, ha a napirend indokolta.

Az FTT Titkárságának munkatársai az FTT szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint vehettek részt.

Azt a szabályt, hogy „...az FTT testületének tagja köteles – szóban vagy írásban – a testületi ülések napirendjén szereplő előterjesztésekről, valamint az FTT elnökének külön kérésére az FTT hatáskörébe tartozó bármely kérdésről szakmai véleményét indoklással együtt kifejezni, amellyel kapcsolatban a véleményadás határidejét az FTT elnöke jelöli meg”, nem sikerült a gyakorlatban érvényesíteni. Sok esetben a felkért FTT-tag eleget tett a kérésnek, de különösen azon esetekben, amikor valamennyi tag véleményezését kérte az elnök, csak néhány észrevétel érkezett, máskor egy sem.

Az FTT működése során számos testületbe delegált tagokat, illetve biztosította üléseiken az FTT képviselőjét: Magyar Akkreditációs Bizottság, Magyar Rektori Konferencia, Országos Köznevelési Tanács, Pedagógus-továbbképzési Akkreditációs Testület, Országos Érettségi Vizsgabizottság, Nemzeti Bologna Bizottság, Országos Kredit Tanács, Kutatóegyetem Bizottság, Digitális Tananyag Minősítő Bizottság, Magyar Ösztöndíjbizottság, Felsőoktatási Minőségi Díj és Minőségfejlesztési Bizottság, OKKR Tárcaközi Bizottság, Környezetvédelmi és Infrastruktúra OP Előzetes Monitoring Bizottság, NSZFI Értékelő Bizottság, Gazdaságfejlesztési Operatív Program Monitoring Bizottság, a hároméves felsőoktatási finanszírozási megállapodást előkészítő OKM ad hoc bizottság, Mesterképzést előkészítő OKM bizottság, Országos Kutatási Infrastruktúra Irányító Testület, OKIT munkacsoportok, a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság minőség-értelmezéssel foglalkozó ad hoc bizottsága, MRK ÁSZ-jelentés megállapításait értékelő ad hoc bizottság, MRK felsőoktatási stratégiai célokkal, a finanszírozás átalakításával foglalkozó ad hoc bizottság, MRK felsőoktatási stratégiai bizottság, OKKR Tárcaközi Bizottság, Mesterképzési létszám bizottság, OFI-OKKR tematikában működtetendő Tudományos Tanácsadói Testület, Socrates Tanácsadó Bizottsága, Közösségi Támogatási Keret Monitoring Bizottság, IFT Kézikönyv Továbbfejlesztő Előkészítő Bizottság.

Az FTT elnöke rendszeres kapcsolatot tartott fenn a Magyar Országgyűlés Oktatási Bizottságával, a Magyar Tudományos Akadémia elnökségével, a felsőoktatási testületekkel, valamint a felhasználói szervezetek, testületek vezetőivel, velük számos alkalommal került sor megbeszélésre, nyilvános fórumra.

Az intézményi kérelmek elbírálásával kapcsolatban működött az FTT Hármas Bizottsága, amelyben az FTT Titkárság, a MAB Titkárság, valamint a minisztérium illetékes vezetői egyeztettek rendszeresen. Amikor már nem kellett intézményi kérelmekről állást foglalnia az FTT-nek, a bizottság megszűnt.

A 2000–2001-es időszakban az FTT elnöki találkozókat is szervezett, amelyeken a felsőoktatási testületek elnökei, az MTA, az OTKA, az OMFB elnökei, az FTT vezetése és a miniszter vett részt. Ezekon aktuális felsőoktatási és tudományos kérdéseket vitattak meg.

Az FTT tagja volt nemzetközi felsőoktatási szervezeteknek (EAIR, IMHE), tisztségviselői nemzetközi szemináriumok tartásával, azokon való részvétellel gazdagították az FTT nemzetközi tapasztalatait és hírnevét. Az FTT képviselői nemzetközi konferenciákon ismerhették meg a felsőoktatási trendek aktuális irányait, kutatási témáit és helyzetelemzéseit. A konferenciákon a rendező által felkért, bejelentett és elfogadott előadásaikon, bemutatkozásaik alkalmával sikerült képet adniuk egyrészt a magyar felsőoktatás rendszeréről és mechanizmusairól, másrészt a hazai felsőoktatás fejlesztésének addigi lépéseiről.

Felvették a kapcsolatot a más országokban működő, FTT-vel rokon tevékenységet, hatókört és összetételt mutató testületekkel, intézményekkel és szervezetekkel annak érdekében, hogy a testület helyzetét nemzetközi viszonylatban is jól értelmezni lehessen. Az osztrák testvérszervezettel kölcsönös munkalátogatásra is sor került.

Az FTT rendszeres kommunikációjának legfőbb formái az FTT Hírlevele, illetve a *Magyar Felsőoktatás* című lapban az FTT hírei rovat, valamint az FTT Honlapja voltak.

Néhány alkalommal sajtótájékoztatót is tartott az FTT elnöke. Ez utóbbi forma azonban nem vált gyakorlattá, elsősorban óvatossági megfontolások miatt, kerülendő a politikai, kormányzati és a szférán belüli konfliktusokat.

AZ FTT SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI KERETEI

A szervezeti és működési kereteket a törvények, a vonatkozó rendeletek és az FTT szervezeti és működési szabályzatai szabták meg.

Az 1994–1997-ig terjedő időszakban még nem volt sem vonatkozó rendelet, sem SzMSz, a minisztérium épületében és szervezetén belül működött az FTT és titkársága. A működés rendjét a törvényi előírások és a minisztériumi szabályok figyelembevételével a titkárság vezetői és a tanács képviselői közösen alakították ki, akik 1997. évi MKM rendelet előkészítésében is részt vettek. A működés részletes szabályok hiányában természetesen nem volt problémamentes.

Az 1996. évi törvénymódosítás az FTT működésére vonatkozó részletes szabályokat miniszteri rendeletbe utalta. Az 1997-es rendelet már részletesen szabályozta a működést, és az e jogszabályban nem rendezett működési szabályokat az FTT SzMSz tárgykörébe utalta. A rendelet szabályozta a választások és a tagcserék rendjét, az összeférhetetlenséget és az esetleges visszahívások lehetőségét, a Tanács és a szakbizottságok üléseinek rendjét, rendelkezett a tiszteletdíjakról, az elnöki és a főtítkári funkcióról, a titkárság feladatairól és dolgozóinak közalkalmazotti státuszáról, a külsőkkel való együttműködésről.

A megválasztott elnök és főtitkár belépése, valamint az SzMSz megalkotása rendezte a működés kereteit, kivéve a közalkalmazotti státusz miatti kezdeti bizonytalanságot, ami a Professzorok Háza (PH) belépésével valamelyest rendeződött. Megmaradtak azonban olyan problémák, amelyek az egyes szabályok összehangolatlanágából fakadtak.

Jelentős változást a 2005-ös törvény hozott, amennyiben az FTT önálló jogi személyiségű közhasznú szervezetté való alakításával rendezte annak jogállását, megnevezve annak részeiként a testületet és a titkárságot. A közhasznúság ugyan felvetett kérdéseket,

mivel az FTT feladatai nem harmonizáltak a vonatkozó törvényben szereplő közhasznú tevékenységekkel, de a törvény konkrétan megnevezte a szervezetet.

A részletes szabályok meghatározását a felsőoktatási törvény kormányrendeletre bízta. A 2006-os kormányrendeletben szerepelt, hogy az FTT működésével, szervezetével és a 16. §-ban foglaltakkal kapcsolatos szabályokat az FTT testületi tagok kétharmadának szavazatával – legalább 13 tag támogatásával – elfogadott, és a miniszter által jóváhagyott szervezeti és működési szabályzata tartalmazza. A miniszter a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyását csak akkor tagadhatta meg, ha az jogszabályt sért. Az SzMSz megalkotása törvényi kötelezettség is volt.

E rendeletben foglaltaknak megfelelően az FTT szervezeti és működési szabályzata tartalmazta – az itt szabályozottakon túl – az FTT működésével, az FTT szervezetével, az FTT Titkárságával, az FTT testületével, a Testület által létrehozandó szakértői bizottságokkal, tanácsadó testületekkel, valamint ezek összetételével, működésével, az FTT testületének eljárási rendjével kapcsolatos részletes szabályokat. Az SzMSz rendelkezett az FTT testülete döntéseinek nyilvántartásáról, amelyből a döntések tartalma, időpontja, hatálya, illetve a döntést támogatók és ellenzők aránya (esetleg személye) megállapítható volt, az FTT testülete döntéseinek az érintettekkel való közlési, illetve nyilvánosságra hozatali módjáról, az FTT működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről, az FTT működésének, szolgáltatásai igénybevétele módjának, beszámoló közlésének nyilvánosságáról. Az FTT szervezeti és működési szabályzatát a miniszternek az Oktatási Közlönyben is közzé kellett tennie.

A rendelet azt is kimondta, hogy az FTT működésére és gazdálkodási rendjére a közhasznúsági törvény szabályai irányadók. E szerint „...az FTT a Közhasznúsági Törvény 26. §-a c) pontjának 3-5. alpontja szerinti következő közhasznú tevékenységeket látja el: tudományos tevékenység, kutatás; nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés; kulturális tevékenység. Az FTT közhasznú, szolgáltatásaiból bárki részesülhet. Az FTT szervezete pártoktól független, azoknak anyagi támogatást nem nyújt és tőlük támogatást nem fogad el, közvetlen politikai tevékenységet nem folytat. Az FTT gazdálkodásának alapjául a Felsőoktatási Törvény 128. § (5) bekezdése szerint biztosított támogatás szolgál, amelyen kívül az FTT-nek egyéb bevételei is lehetnek (például pályázati úton elnyert támogatás, adomány, eszközeinek befektetéséből, illetve vállalkozási tevékenységből származó bevétel).

Az FTT vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végezhet; befektetési tevékenységet az FTT Testülete által elfogadott szabályzat alapján folytathat. Az FTT gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a Felsőoktatási Törvényben és e rendeletben meghatározott tevékenységére fordítja. Az FTT tevékenységének és gazdálkodásának legfontosabb adatait az Oktatási Közlönyben is nyilvánosságra hozza.”

Az FTT szervezetéről is részletesen rendelkezett. Ebben szerepelt, hogy „...az FTT Testületből és a Testület mellett működő Titkárságból, továbbá a Közhasznúsági Törvény 10. §-ának (1) bekezdése alapján az FTT Testületétől és Titkárságától elkülönült Felügyelő Bizottságból áll.

Az FTT elnöke az FTT Testületének elnöke. Az FTT mellett működő, a Felsőoktatási Törvény 113. §-ának (3) bekezdése szerinti bizottságokra, azok összetételére és működésére vonatkozó részletes szabályokat az FTT szervezeti és működési szabályzata határozza meg.

Az állandó bizottságok tagjaira vonatkozó összeférhetetlenségi szabályok azonosak az e rendeletben az FTT Testületének tagjaira vonatkozó előírásokkal...”

A rendelet végrehajtása tekintetében problémát jelentett a szervezet bejegyzése, mivel a cégbíróóság nehezen értelmezte a jogszabályi rendelkezéseket, a bírósági bejegyzés végül megtörtént. Ezt később felváltotta a vonatkozó törvénymódosítás nyomán az Oktatási Hivatal általi nyilvántartásba vétel és a miniszter által kiadott alapító okirat.

Az FTT Titkárság

Az 1993-as törvény rendelkezett arról, hogy a tanács szervezetét és működését a kormány rendeletben állapítja meg. Ez a rendelet azonban nem született meg, később az 1997-ben hatályba lépő MKM rendelet szabályozta. E törvény rögzítette továbbá, hogy a tanács ügyműködésére titkárságot hoz létre, melynek pénzügyi fedezetét az Országgyűlés az éves központi költségvetés Művelődési és Közoktatási Minisztérium fejezetében elkülönítetten biztosítja. Az 1996-os törvénymódosításig a titkárság a minisztérium szervezeti keretei között működött, alkalmazottai köztisztviselők voltak, a gazdálkodás feladatait is a minisztérium végezte.

Az 1996-os törvénymódosítás kimondta, hogy „...az FTT-nek és szakbizottságainak működését az FTT Titkársága segíti. A Titkárság dolgozói közalkalmazottak. A Titkárság vezetője pályázat útján az FTT által kinevezett főtitkár. A főtitkár felett a munkáltatói jogokat – a kinevezés és felmentés kivételével – az FTT elnöke gyakorolja.”

Ez a változtatás problémát jelentett a szervezeti keretek vonatkozásában, mivel a minisztériumnak nem voltak közalkalmazotti státuszai, az FTT-nek pedig nem akartak önálló jogi személyiségű, költségvetési intézményi státuszt adni. A megoldás végül az lett, hogy az FTT Titkárság dolgozói 1997. december 31-ével a Professzorok Háza közalkalmazotti állományába kerültek. Ez azonban kényszerű, felemás megoldás volt, mivel az FTT-re és a Professzorok Házára nem ugyanazok a jogszabályok vonatkoztak. Ezt úgy hidalták át, hogy a munkáltatói jogokat ténylegesen nem a Professzorok Háza főigazgatója gyakorolta, és a gazdálkodás tekintetében is az FTT főtitkárnak volt rendelkezési joga. Mégis okozott ez a helyzet a későbbiekben súrlódásokat, különösen akkor, amikor a finanszírozást a PH költségvetésébe olvasztva tervezték. A Professzorok Háza egyetlen FTT-re vonatkozó jogszabályban sem jelent meg nevesítve, SZMSZ-ében azonban próbálta saját szervezeti egységként megjeleníteni. A PH szervezetében az FTT mint befogadott feladat szerepelt. Egy ízben a PH főigazgatója megpróbálta az FTT Titkárság helyett a PH titkárságára átvenni a feladatot, de ez, természetesen, a hatályban lévő jogszabályok és az FTT ellenállása miatt nem sikerült.

Az 1997-es MKM rendeletben úgy szerepelt az FTT Titkársága mint az FTT tevékenységét segítő szerv, s amely a jogszabályokban meghatározott feladatokon túl ellátja mindazon tevékenységeket, amelyekkel az FTT elnöke vagy testülete megbízza.

A főtitkári állás betöltésére szóló pályázatot az FTT a miniszterrel egyetértésben írta ki. A főtitkár felelt az FTT költségvetési előirányzatának keretein belül a gazdálkodásért, a feladatok megszervezéséért, a titkárság dolgozóinak kiválasztásáért, és gyakorolta felettük a munkáltatói jogokat.

A Titkárság dolgozói közalkalmazottak lettek, kinevezésükről és felmentésükről a főtitkár az FTT elnökével egyetértésben dönthetett.

Az FTT titkárságának kellett gondoskodnia az FTT és szakbizottságai, valamint az Országos Kredittanács és annak irodája, a Felsőoktatási Pályázatok Kuratóriumai és Irodája, továbbá a Felsőoktatás Fejlesztési Alapprogramok és Irodája közötti kölcsönös információcsere feltételeinek megteremtéséről; az MKM illetékes szervezeti egységeivel való koordinációról, az FTT ülési jegyzőkönyveinek vezetéséről, a jegyzőkönyv hitelességének biztosításáról; az FTT állásfoglalásainak az érintettek, valamint az MKM illetékesei részére történő megküldéséről.

Az FTT Titkársága küldte szét az FTT tagjai és az állandó meghívottak részére az FTT napirendjére tűzött előterjesztéseket, és felelős azért, hogy azok az SZMSZ által meghatározott határidőben eljussanak az érintettekhez. Az FTT Titkársága gondoskodott – az MKM illetékes főosztályával való együttműködésben – arról, hogy a MAB és az FTT által egyaránt elbírálendő ügyek esetén az FTT ugyanazt az előterjesztést tárgyalja, amit a MAB elbírált.

A rendelet szabályozta az FTT és titkárságának más felsőoktatási testületekkel, illetve szervezetekkel kapcsolatos feladatait is, így a Felsőoktatás Fejlesztési Alapprogramok Irodája feletti törvényességi felügyelet ellátásában az FTT közreműködését, vagy az Országos Kredittanáccsal való összehangolt működést, amelynek biztosítását a miniszterre bízta, illetve meghatározta, hogy az OKT Irodája az FTT munkatervének figyelembevételével szervezi tevékenységét. Kimondta a rendelet azt is, hogy „...a Felsőoktatási Pályázatok Kuratóriumai az FTT tevékenységi körüket érintő, miniszter által nyilvánosságra hozott stratégiai jelentőségű állásfoglalásait működésük irányvonalát alapjaiban meghatározó dokumentumokként figyelembe veszik. A Felsőoktatási Pályázatok Kuratóriumai az FTT tevékenységi körüket befolyásoló állásfoglalásainak kialakítása során az FTT felkérésére véleményt nyilvánítanak. Az FTT elnöke a kuratóriumok elnökeitől tájékoztatást kérhet mindazon kérdésekben, amelyek az FTT tevékenységét érintik. A Miniszter a felsőoktatási kuratóriumok tevékenységének prioritásait meghatározó éves irányelveinek kialakításakor az FTT álláspontját meghallgatva dönt. Ha a kuratóriumok működése ettől eltérő gyakorlatot mutat, a Miniszter felhívja a kuratóriumot az állásfoglalásnak megfelelő működésre.”

Az FTT, az OKT, az FPK, és a FEFA és irodáik kapcsolatrendszerére vonatkozó szabályok nem váltak gyakorlattá.

E rendelet 2000. évi módosításban úgy rendelkezett, hogy „...az FTT Titkársága gondoskodik az FTT ülési emlékeztetőjének elkészítéséről, az FTT a napirendjére tűzött előterjesztések és az FTT állásfoglalásainak az érintettek, valamint az OM illetékesei részére történő megküldéséről. Rendelkezett, hogy az FTT Titkárságának képviselője részt vesz az OM felsőoktatási államtitkárság értekezletein, kezdeményezi az OM felsőoktatási főosz-

tály vezetőjének, a MAB főtitkárának, illetve az FTT főtitkárának a felsőoktatási feladatok koordinálását segítő egyeztető megbeszéléseit...”.

Lényeges változás, hogy itt már nem jegyzőkönyv szerepel, hanem emlékeztető, ami azt jelentette, hogy a továbbiakban nem készült az ülésekről hangfelvétel, ami az írásos jegyzőkönyveket korábban helyettesítette.

A 2005-ös törvény hatálybalépésétől kezdve a titkárság a közhasznú szervezet önálló, elkülönült részét képezte. A munkáltatói jogok az elnökhöz kerültek, de ennek gyakorlását a dolgozók tekintetében a főtitkásra ruházta, hasonlóan a gazdálkodási jogkör gyakorlását is (kivéve az ötmillióssal összeghatár fölötti rendelkezési jogot).

A 2006-os kormányrendeletben az FTT Titkárságára vonatkozó szabályok a vonatkozó törvényi változtatás miatt átalakultak. Ezek szerint az FTT testülete mellett működő titkárság látta el az adminisztratív, jogi és szervezési, valamint pénzügyi feladatokat. Gondoskodott – a törvényben és az e rendeletben foglaltaknak megfelelően – az ügyintézési, előkészítő, szervező, végrehajtást támogató titkársági teendők ellátásáról. Hasonlóképpen a titkárság volt felelős a Testület és bizottságai, valamint az FTT feladat-, és tevékenységi köréhez kapcsolódó egyéb testületek, szervezetek közötti kölcsönös információcsere feltételeinek megteremtéséről, az Oktatási Minisztérium illetékes szervezeti egységeivel való koordinációról, a testület és a bizottságok üléseinek előkészítéséről, az ülések dokumentumainak továbbításáról, az emlékeztetők elkészítéséről.

Az FTT Titkársága élén az FTT testülete elnökének alárendelt főtitkár állt, akire az FTT elnöke átruházhatta egyes hatásköreit a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott rendelkezések szerint. A főtitkár munkáját a főtitkár-helyettes és a gazdasági ügyek vitelével megbízott munkatárs segítette. A főtitkár személyéről nyilvános pályázat alapján az FTT Testülete jelenlévő tagjainak többségének egyetértésével döntött. A főtitkárral az FTT elnöke kötötte meg a foglalkoztatásra irányuló szerződést. A főtitkár-helyettestel és a gazdasági ügyek vitelével megbízott munkatárssal a főtitkár előterjesztése alapján az FTT elnöke kötötte meg a foglalkoztatásra irányuló szerződést. Bár nem szerepelt nevesítve a rendeletben, a titkárság alkalmazottja volt az ügyintéző adminisztrátor, később szakreferens és bérszámfejtő munkatárs is. Az FTT Titkársága a főtitkár irányításával látta el feladatait. A főtitkár felelt az FTT Testülete és elnöke által megjelölt titkársági feladatok megszervezéséért.

A pénzügyi, gazdálkodási, számviteli feladatokat, illetve gazdasági adminisztrációt a főtitkár irányításával az FTT Titkársága részeként, annak szakmai irányításával működő gazdasági egység, munkatárs vagy szerződés alapján külső szervezet láthatta el. A könyvelést egy megbízott könyvelőiroda végezte.

A főtitkár volt felelős a pénzügyi tervezéssel, az előirányzat-felhasználással és módosítással, az üzemeltetéssel, fenntartással, működtetéssel, beruházással, vagyonhasználattal, munkaerő-gazdálkodással, készpénzkezeléssel, könyvvezetéssel és beszámolási kötelezettséggel kapcsolatos feladatok ellátásáért.

Fentieknek megfelelően a titkárság főbb feladatai a következők voltak: javaslattétel az FTT plénuma és bizottságai elé kerülő ügyekre, azok ütemezésére; a tanács döntéseinek előkészítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése; az ülések megfelelő előkészítése;

a lebonyolításhoz szükséges feltételek biztosítása; részvétel az üléseken, az emlékeztető elkészítése; a szakértői munka szervezése; rendezvények szakmai előkészítése, szervezése, technikai lebonyolítása; a felsőoktatási testületek és irodák kölcsönös információcseréje feltételeinek megteremtése; a minisztérium illetékes szervezeti egységeivel és a MAB-al való koordináció; a kapcsolatrendszer kidolgozása; együttműködés az FTT munkájában érintett szervekkel, személyekkel; az éves munkaterv és a szakmai munkáról szóló beszámoló elkészítése; az éves költségvetés és a költségvetési beszámoló elkészítése; gazdálkodás a rendelkezésre bocsátott eszközökkel; a szükséges szabályzatok kidolgozása, karbantartása; a feladatok és a munkafolyamat megtervezése, szervezése; a szervezeti rend kialakítása; a PR és információs rendszer kialakítása, működtetése; a szükséges adatbázis kialakítása és karbantartása; a munka tárgyi, technikai feltételeinek biztosítása; ügyviteli, ügykezelői, leírói, később munkaügyi, bérszámfejtési feladatok ellátása.

A titkárság munkatársai a tevékenység feltételeinek biztosításán túl segítették a munkát tartalmi oldalról is. Ebben a testületek alapozhattak szakértelmükre, gyakorlatukra. A munkatársak törekedtek a korrekt munkakapcsolat mellett a jó emberi kapcsolatok kialakítására és erősítésére is. Az FTT és a bizottságok tagjainak igényeit személy szerint is figyelembe vették, ennek megfelelően szervezték a kapcsolattartást.

A 2006-os átalakulás során olyan új feladatok is létrejöttek, mint a szervezet bírósági bejegyeztetése, a regisztrációk (APEH, OEP, Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság, Egységes Munkaügyi Nyilvántartás), a főtitkári pályázat kiírása, elbírálása, az új munkaszerződések megkötése a titkársági munkatársakkal, a gazdálkodás, a bérszámfejtés és a munkaügyek átvétele a Professzorok Házától, a leltári tárgyak átvétele a PH-tól és az OKM-től, önálló bankszámla nyitása, a bérszámfejtői és könyvelői programok beszerzése, bevezetése, a támogatási szerződés megkötése az OKM-mel, a Felügyelő Bizottság létrehozása, működtetése, a szabályzatok elkészítése, jóváhagyása.

A 2004-ben elrendelt központi takarékosági intézkedésekkel kapcsolatban felmerült az FTT Titkárságának átszervezése. Az FTT vezetése a hatályban lévő jogszabályok alapján azt az álláspontot képviselte, hogy a titkárság az FTT szerves része, arról nem leválasztható, működésének szabályait az FTT SZMSZ-ben miniszteri jóváhagyással határozta meg. A kezdeményezés a minisztériumban sem kapott támogatást, így az átszervezés nem valósult meg, a létszámleé pítés sem, mivel a minimálisan szükséges létszámmal dolgozott a titkárság.

Az FTT finanszírozása és gazdálkodása

Az 1996-os törvénymódosításban is szerepelt, hogy az FTT működésének pénzügyi fedezetét az Országgyűlés az éves központi költségvetés Művelődési és Közoktatási Minisztérium fejezetében elkülönítetten biztosítja, de ez továbbra sem így történt. A minisztérium által meghatározott keretösszegnek kellett fedeznie főként a bérek, a tiszteletdíjak, a költségtérítések, a szakértői megbízások, a helyiségbérlés összegét, illetve a posta, a telefon, az irodaszer, a berendezés és felszerelés, az informatika, a reprezentáció, a belföldi és külföldi kiküldetések, valamint a kihelyezett kétnapos ülések költségeit.

1997-ben a vonatkozó MKM rendelet már előírta, hogy „...az FTT és szakbizottságainak tagjai tiszteletdíjban és költségtérítésben részesülnek. Ennek mértékéről és szabályairól az FTT szervezeti működési szabályzata (a továbbiakban: SZMSZ) rendelkezik az FTT rendelkezésére álló éves költségvetés keretei között...”.

1998-tól a vonatkozó jogszabályok és az SZMSZ szabályai szerint az FTT gazdálkodását tekintve az MKM, majd OM részeként működött. Költségvetése a tárca fejezetén belül, az igazgatás címén, elkülönítetten került meghatározásra, azt azonban továbbra sem az Országgyűlés határozta meg. Az FTT működéséhez szükséges támogatás biztosítása a minisztérium gazdálkodási-, kötelezettségvállalási-, és utalványozási szabályzata szerint történhetett, a minisztérium meghatározott előirányzatainak megfelelően.

1999-től állnak rendelkezésre a gazdálkodás tekintetében számszerű adok. Ekkor a tárgyév elején hozott központi kormányzati elvonások következtében az FTT eredetileg benyújtott költségtervét, ami 93 millió forintról szólt, 61 millió forintra korlátozta a miniszter, zárolás formájában. A drasztikusan lecsökkentett költségvetés az FTT működésében és feladataiban változtatásokat igényelt. A költségtakarékosság jegyében az FTT 12-ről 7-re csökkentette az ülések számát, és a dologi kiadásait is redukálta a lehetőségekhez mérten a minimumra. További nehézséget okozott az 1999. év végi, az OM épületen belül történt átköltözés költségeinek vállalása, mely egyrészt dologi, másrészt beruházási jellegű volt. A beruházás (javítás, átépítés) költségeihez az OM központi költségvetése kiegészítő támogatást nyújtott ugyan kb. 3,5 millió forint erejéig, mégis jelentős kiadásként jelentkezett. Az új elhelyezésnek megfelelő bútorzatcserére már nem jutott forrás, arra csak a későbbiekben kerülhetett sor.

2000-ben változatlan összegű, 61 millió forint keret állt az FTT rendelkezésére. Figyelembe véve az inflációt, a szokásos béremeléseket és az adóterhek emelkedését, ez az összeg csak csökkentett számú FTT és szakbizottsági ülést tett lehetővé oly módon, hogy a szükséges előkészítő munkák se maradjanak el.

A világbanki program keretében, az 1999. évi áthozott és a 2000. évre jóváhagyott világbanki keret mértéke mintegy 100 millió forint volt, ennek felhasználása költségvetési támogatás híján nem valósulhatott meg.

Súlyos zavarokat okozott a beállított összeg szerkezete is, mivel összesen mintegy 17 millió forint (plusz a járulékok összege) személyi részt tartalmazott a keret.

2001-ben eredetileg tervezett 55,513 millió forint volt, de év közben a korábban zárolt összeg feloldásának következtében 62,861 millió forint keret állt az FTT rendelkezésére. Az FTT 2001 évben összesen 8 ülést tudott finanszírozni azok előkészítésével együtt.

2002-ben az FTT működését szolgáló keret eredetileg 61 millió forint volt, melyet bázisként 5 millió forint, majd év közben további 2 millió forint zárolás csökkentett 54 millió forintra.

2003-ban az előző évi kiinduláshoz (61 millió Ft) képest 5%-al csökkent a keret (58 millió forint), amelyet év közben mintegy 2 millió forint központi elvonás csökkentett 56 millió forintra. Az Oktatási Minisztériumba áthelyezett, elkülönítetten kezelt működési előirányzat (5 millió forint) már nem fedezte a felmerült költségeket, a kb. 10% túllépés fedezetét a Professzorok Házában levő FTT dologi keret nyújtotta.

2004-ben 55,3 millió forint támogatással gazdálkodott az FTT, a titkárság működtetéséhez kapcsolódó költségét az Oktatási Minisztériumba áthelyezett, elkülönítetten kezelt működési előirányzat (5,5 millió forint) biztosította.

A 2005-ös költségvetési keret 58,834 millió forint volt, ez évtől már nem volt az OM-ben elkülönített összeg, hanem az FTT székhelyén felmerülő költségeket az OM továbbszám-
lázta a Professzorok Házának.

2006-ra a finanszírozás mértékét a 2005. évi CXXXIX törvény 128.§. (5) pontja már a felsőoktatás normatív költségvetési támogatásának képzési, tudományos célú és fenntartói része együttes összegének hét tized ezrelékében meg is határozta. Ez e törvény hatálya alatti időszakban egyetlen alkalommal sem valósult meg, mivel a konkrét összeget – az említett törvényt figyelmen kívül hagyva – a mindenkori éves költségvetési törvényben rendre alacsonyabb szinten állapították meg.

2006 második felétől jelentős változás állt be a gazdálkodásban. Az önállósodással, a szervezet gazdálkodási, bérszámfejtési és munkaügyi feladatait a Professzorok Házától a titkárság két munkatársa vette át.

Az FTT gazdálkodásának részletes szabályairól – a vonatkozó jogszabályok figyelembe-
vételével – Gazdálkodási Szabályzatot alkotott, amelyet a főtitkár az elnökkel egyetértésben készített elő, és a testület hagyott jóvá.

Bár az FTT 2006. július 1-jén jogérvényesen megalakult, beleértve cégszerű bejegyzését és adóhatósági, valamint társadalombiztosítási nyilvántartásba vételét, a finanszírozás csak később követte az átalakulást. A szeptember 12-én megkötött szerződést követően csak november 7-én került az FTT bankszámlájára a támogatási összeg. A szerződés 2007. február 28-ig biztosított lehetőséget a támogatás felhasználására.

A közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény értelmében az FTT vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végezhetett a megfelelő TEÁOR szerinti megjelöléssel. Az FTT befektetési tevékenységet az FTT testülete által elfogadott szabályzat alapján folytathatott. A közhasznú szervezet az egyszerűsített éves beszámoló jóváhagyásával egyidejűleg közhasznúsági jelentést volt köteles készíteni, amelynek elfogadása a szervezet legfőbb döntéshozó plénuma kizárólagos hatáskörébe tartozott. A közhasznúsági jelentés az alábbi elemeket tartalmazta: számviteli beszámoló; költségvetési és költségvetésen kívüli támogatások, bevételek felhasználása; vagyon felhasználásának bemutatása; a cél szerinti juttatások és azok felhasználása; központi költségvetési szervtől, elkülönített állami pénzalaptól, helyi önkormányzattól, kisebbségi települési önkormányzattól, települési önkormányzatok társulásától és mindezek szerveitől kapott támogatás mértékének bemutatása; a vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatások értéke, illetve összege; a közhasznú tevékenységről szóló beszámoló.

2007-ben – bár a vonatkozó jogszabályok az FTT estében nem írták elő – a tárca továbbra is ragaszkodott ahhoz, hogy az immár a központi költségvetésben, az Országgyűlés által meghatározott, FTT-nek járó összegre támogatási szerződést kössön. Az év első negyedében még a 2006-ról áthúzódó támogatás biztosította a működést addig, amíg a 2007. évi költségvetési támogatás összege meg nem érkezett az FTT számlájára. A tárgyévben

nem a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, azaz nem az új és hatályos felsőoktatási törvényben meghatározott módon határozták meg az összeget, hanem az OKM költségvetésébe beállított 60 millió forint keretet kapta a szervezet. Az FTT, a plénuma által elfogadott keretek és feltételek mellett gazdálkodott. Ennek megfelelően határozták meg a tagok és elnökök juttatásait, valamint a titkárság költségvetését is. A szűkös keret erős korlátot szabott a szakmai háttéranyagok, tanulmányok készítésének. A szervezet így ebben az évben egyrészt a 2006. évről áthúzódóan 9 184 675 forint, másrészt a tárgyévi 60 millió forint működési célú, valamint 10 millió forint célirányú minisztériumi támogatással gazdálkodott. Az FTT által elnyert „Diplomás munkaerő-piaci prognózis” című, az NKTH által meghirdetett „Jedlik II” program keretében 35 millió forintból az első munkafázisra (amely 2007. év szeptember 30-ig tartott) 5,72 millió forint, majd a második szakaszhoz 6,52 millió forint előleg érkezett, amelyet 2008. évben használtak fel. Ezekén felül 274 727 forint egyéb bevételként keletkezett. A összes bevétel 91 699 403 forint, a kiadás 78 140 183 forint, 13 559 220 forint áthúzódott a következő évre.

2008-ban sem a minisztériumi támogatás összege, sem a kiszámítás módja nem változott.

A 2009. évi gazdálkodást alapvetően zavarta az év elején, csupán 6 hónapra megkötött szerződés és az időarányosan csökkentett mértékű támogatás, valamint a második félév finanszírozásának hónapokon keresztül nyúló megoldatlansága. Ez a finanszírozási mód átmenetileg egyrészt működésbeli, másrészt gazdálkodási problémákat okozott, amelyek az év közepére csúcsosodtak. Szintén probléma volt, hogy csak a harmadik hónapban került sor a támogatás első részletének átutalására, ami súlyos likviditási gondot jelentett. Az FTT éves gazdálkodását segítette az alaptevékenységén felül, külön szerződéssel finanszírozott három szakmai program: az IFT-k és a 3 éves megállapodások értékelése, az NKTH által támogatott „Diplomás munkaerő-piaci prognózis” című projekt, valamint az EDUCATIO Kft.-vel megkötött vállalozási jellegű szerződés.

2010-ben is az FTT működését biztosító költségvetést alapvetően a törvény által szabályozott módon az Országgyűlés biztosította. Az FTT működéséhez szükséges fedezetet az OKM 2010. évi költségvetésében elkülönítetten kellett megtervezni. Ennek a támogatásnak a felhasználása 2010. január 1. és 2011. január 31. közötti időszakra vonatkozott. A támogatás összege 50 millió forint volt. A kormányzati intézkedések nyomán az FTT költségvetéséből 2010 szeptemberében 11,3 millió forintot zárolt az oktatási terület. A zárolás időpontja és mértéke ellehetetlenítette a működési kötelezettségek teljesítését, sőt a titkársági bérek fedezete sem volt biztosított. Az FTT új elnöke, felmérve a szervezet ellehetetlenülésének veszélyét, eljárta a tárca vezetőinél, hogy megoldja a problémát.

A 2011. január 1. és 2011. december 31. közötti időszakra vonatkozó, a parlament által elfogadott költségvetési támogatás összege 70 millió forint volt. Az a furcsa helyzet állt elő, hogy miközben az Oktatási Bizottság módosító indítványának parlamenti elfogadása után, amely 23,1 millió forinttal egészítette ki az FTT addigi 50 millió forintos költségvetését, látva a működési ellehetetlenülés veszélyét, a tárca előterjesztésében már 20 millió forint zárolással csökkentette ezt az összeget, így a támogatási szerződést már csak 50 millió

forintról kötötte meg a NEFMI. Ennek a lecsökkentett összegnek első részlete is olyan későn érkezett meg, hogy a szervezet ismét a fizetéseképtelenség határára jutott júniusban. Külön probléma volt, hogy amíg a zárolás ténye nem volt tudott, addig az FTT 5 millió forint értékben – a 70 millió forintos keret tudatában – megrendelt az Expanzió Kft-nél egy „A magyar felsőoktatás szabályozásának stratégiai megalapozása” című, az új felsőoktatási törvényt megalapozó tanulmányt. Az évi összes bevétel 50,822 millió forint, a kiadás 53,444 millió forint lett.

2012-re az FTT már nem kapott támogatást, az előző évről áthúzódott összeggel gazdálkodott, és mintegy 2,5 millió forint pozitívummal zárt a megszűnést követő átadás-átvételnél.

Elmondható tehát, hogy az FTT finanszírozása, illetve gazdálkodása folyamatosan problémákkal és nehézségekkel volt terhes. A rendelkezésre álló összeg elégtelensége mellett, kezdetben az FTT-re, a minisztériumra és a Professzorok Házára vonatkozó szabályok összehangolatlansága, egyes szabályok megkerülése, a személyi-dologi előirányzat helytelen megállapítása jelentették a fő problémát. Különösen az előkészítetlen önállósulást követő időszakban, a minisztériumi bürokrácia lassúsága és nehézkessége, sőt kimondható, hogy felelőtlen hozzáállása miatt, minden év elején finanszírozási problémák léptek fel, nem lévén az FTT-nek saját tőkéje, amivel a kb. 3 hónapi ügyintézési időt át tudta volna hidalni. Kimutatható az a tendencia is, hogy a központi elvonások miatti támogatáscsökkentés rendszeresen a szféra átlagát többszörösen meghaladó mértékben érintette az FTT-t. Nyilvánvaló, hogy a szervezet megszűntetésében a finanszírozás szempontja vezető helyen szerepelt.

Összességében elmondható, hogy a Felsőoktatási és Tudományos Tanács – a létrehozása és megszűntetése közötti időszakban – jelentős mennyiségű és megfelelő, sokszor kimagasló minőségű munkát végzett a felsőoktatás fejlődésének előmozdítása érdekében, annak ellenére, hogy a sokszor változó politikai-, és a változni alig akaró felsőoktatási környezetben kevéssé talált megfelelő visszacsatolást.

Mindezekkel együtt az FTT működése egy érdekes és tanulságos fejezete a magyar felsőoktatás rendszerváltozás utáni történetének.